

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2014 рік

№ 10 (279)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

НАЦІЯ КРАСИВИХ І СПІВОЧИХ

ЗАКОХАНА В МУЗИКУ ЮНА
ЖИТЕЛЬКА ДНІПРОПЕТРОВСЬКА
ДАША АКУЛОВА ПРОФЕСІЙНО

ЗАЙМАЄТЬСЯ
АКАДЕМІЧНИМ
ВОКАЛОМ І МРІЄ
ПРЕДСТАВЛЯТИ
УКРАЇНУ НА
СВІТОВІЙ СЦЕНІ.
ПРО ЯКІ ЩЕ МРІЇ
ВОНА РОЗПОВІЛА
«БОРИСТЕНУ»

ЧИТАЙТЕ В
МАТЕРІАЛІ
МИРОСЛАВИ
БОРХЕС.

«БОРИСТЕН» – літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор Фідель СУХОНІС
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
ІВАНЕНКО Валентин Васильович-Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.
ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
ШЕПЕЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету суспільних наук та міжнародних відносин, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
ГРИЦА Софія Іосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
ШЕЙКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
КУЦ Ірина — коректор.

УКРАЇНО, ти моя молитва...
Василь Симоненко
ЗБІРНИК

ТРИЗУБ

Наш герб – тризуб. У ньому сила Отця небесного і сина.
Уважно придивись до нього – На Духа схожий він Святого, Що голубом злетів з небес І у людських серцях воскрес.
Тризуб, немов сім'я єдина, Де тато, мама і дитина Живуть у мирі і любові На Україні вольній, новій.

В. Паронова

Представництва редакції:
у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231
у США: Bahrlany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL, 33967 USA,
у Великій Британії: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;
у Канаді: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada;
у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
у Бразилії: Wlra SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;
у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T.& Fax: 03.93061997;
у Ізраїлі: Svidlana Glaz, Arie Rubin, 18/1, Lod, Israel;
у Польщі: Jurii Nawryluk, skr. poczt. 55, 17—100 Bielsk Podlaski, Polska;
Кольдортер на США та Мексику: Parion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.
Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.
Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.
Адреса: журналу «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна
Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.
E-mail: fidselkukhoni@gmail.com
Наша веб-сторінка: www.borysten.com
Читайте нас на facebook за адресою: https://www.facebook.com/borysteninfo
Серія KB, реєстр, номер 16084-4556 ПР Рік видання двадцять третій.
ЗАСНОВНИК: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. ВИДАВЦІ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.
Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.
Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.
Формат 60/84/8, друк офсетний.
Умов друк. арк. 4,65. Тираж 1500.
Друк ФОП Круляк І.С. Свидоцтво ДП № 160-р від 16.05.2013

-ЗМІСТ-

«3 ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ»; ДО ВИТОКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДУХОВНОСТІ - 1 стор.
Понад 17 тис. випускників Дніпропетровщини СКЛАДАТИМУТЬ ДЕРЖАВНУ ПІДСУМКОВУ АТЕСТАЦІЮ ТА ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ У НОВОМУ ФОРМАТІ - 2 стор.
У 2015 році у системі ЗНО з'являться ДВОРІВНЄВІ ТЕСТИ - 3 стор.
Єдиний інформаційний простір у Дніпропетровській області - 4 стор.
На Дніпропетровщині 36 ПЕРЕМОЖЦІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК ОТРИМАЛИ ПОЧЕСНІ НАГОРОДИ - 5 стор.
Иосиф і його брати - 6 стор.
Інформування громадськості - ВИМОГА ЧАСУ - 7 стор.
НГУ та Меморіальний будинок-музей Д.І. Яворницького: ДРУЖБА, ПЕРЕВІРЕНА РОКАМИ - 8 стор.
До Дня української мови та писемності - 10 стор.
ПЕРЕМОГТИ ЗЛО ТРЕБА НАСАМПЕРЕД У ВЛАСНОМУ СЕРЦІ - 11 стор.
Україна має стати європейською не лише за географією, а й за духом - 13 стор.
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара відвідав Міністр освіти і науки України - 14 стор.
Найшасливіша дівчинка у світі; Сповідь. Пам'яті Віктора Гурняка - 17 стор.
Філія пекла на землі - 18 стор.
Шановний пане редакторе! - 18 стор.
РОЗКІШНЕ ВЕСІЛЛЯ; На конкурс ІВАНА ТА МАРУСИ Гнип - 19 стор.
СПІВАТИ СЕРЦЕМ - 20 стор.
Покрова - сакральне свято для українського народу - 21 стор.
ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ПУТІНА ЗА ПЕРЕДБАЧЕННЯМ КАРПАТСЬКОГО МОЛЬФАРА - 22 стор.
Актуальні сторінки історії України - 24 стор.
Свято українського воїна - 27 стор.
«НАШІ ПЕРЕКЛАДИ» - 28 стор.
Свчки. Михайло Блехман - 29 стор.
Сергій Квіт: «Ваша активна громадянська позиція дозволяє завжди бути в авангарді засновників й ініціаторів нових освітніх та наукових програм в Україні» - 30 стор.
Наші «Хорообрі Серця» у військово-патриотичному проекті команди телеканалу 1+1 - 31 стор.
Лебідь, шука і рак; На території України знайшли храм віком 6 тисяч років - 32 стор.
Коли ж виникла українська мова? - 33 стор.
ПЕТРО Мовчан, який перемиг у війні - 35 стор.
ЛЕЙТМОТИВ ЩАСТЯ - 36 стор.

«3 ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ»

Шановна редакція!

Дивлячись на воєнні події та безкінечні жертви біля міста Щастя, в якому я була спостерегачем у 2006 році в квітні на виборах до Верховної Ради, а також на Луганськ, то серце крається. Я лишилася з дуже гарними спогадами про Щастя, Луганськ, але це післані злочинці нашими ворогами, не тільки за гроші Путіна, а також і Януковича, що вивіз з України великі суми грошей, посилав наркоманів, злочинців, вишколених московських і чеченських терористів, щоб нищити українські землі, людей, привести ті області до повної руїни. У них немає Бога в серці, любові до цих областей, бо вони ніколи не були московськими, від найдавніших часів їх боронили князі полки і дружинники від кочовиків, а потім казачтво, а наші чумаки знали кожну балку, курган, та обороняли також наші степові землі. Соромно москалям, які собі уявили, що треба боронити їх людей, вони їх не боронять, а нищать їх будинки, хати, крамниці - організоване життя. Історія їх не згадає, не помилює, доки людство буде на землі, то будуть згадувати їх злочинство, так як згадується Аттіла, Чингісхан, Ленін і Сталін - з всіма комуністичними жорстокими вислугачами, а тепер добавиться список ще Путіном, Януковичем, та всіми організаторами: Стрілковим та іншими - неспокою і злочинства.
3 пошаню,
Любов Василів – Базюк (Канада)

ДО ВИТОКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДУХОВНОСТІ

Новобудова Хатині-Святині РУНВІРи у Староконстянтинівці на Хмельниччині.

В Староконстянтинівці Хмельницької області готується відкриття Хатині – Святині Рідної Української Національної Віри. Якщо дасть Дажбог і буде здоров'я та щедрі пожертви жертводавців, то перша Хатина – Святиня в Україні почне обслуговувати духовні потреби сповідників РУНВІРи. Принаймні, тепер наші побратими і посестри мають своє приміщення в Україні. І, між іншим, на чудовій ділянці, котра фактично є парком. Слава Україні!
Світлана Свириденко, рунмама (США)

Понад 17 тис. випускників Дніпропетровщини складатимуть державну підсумкову атестацію та зовнішнє незалежне оцінювання у новому форматі

- Демчик

У 2014-2015 навчальному році відбудуться зміни у державній підсумковій атестації для одинадцятикласників. Відтепер її поєднають зі ЗНО. Таке злиття означає, що вже у 2015 році тести ДПА та ЗНО будуть однакові для всіх. Про це стало відомо під час спільної прес-конференції директора департаменту освіти і науки облдержадміністрації Олександра Демчика та директора Дніпропетровського регіонального центру оцінювання якості освіти Марини Горбенко-Хвостунової.

Нагадаємо, раніше завдання для підсумкової атестації розроблялися окремо в кожній області. У 2015 році тести державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання стануть єдиними. Інші предмети атестації, зокрема, математику чи історію України та третій предмет за вибором, школярі складатимуть за індивідуальними для кожної школи завданнями.

Очікується, що ДПА з української мови та літератури пройде у квітні, ще до початку основної сесії ЗНО. У майбутньому планується поєднати і інші предмети. Головний освітянин області називає ідею такого злиття вдаюю:

«Скоріш за все, з 2015 року зовнішнє незалежне оцінювання поєднають з державною підсумковою атестацією. Це правильна практика, адже ДПА дещо втрачає свій сенс у той час, коли ЗНО є таким вагомим. Тому це злиття є прогресивним кроком у освіті», - повідомив Олександр Демчик.

Цьогоріч українську мову та літературу обрали не випадково. Цей предмет є обов'язковим і без нього не вивчається жодна профільна дисципліна. Разом з тим, намагання провести повномасштабну спробу об'єднати іспити і з інших предметів гальмують події на Сході України.

Крім того, у ході основної сесії ЗНО-2015 її учасники замість балів отримають показники «склав» чи «не склав». На яку кількість запитань треба відповісти вступникові, щоб скласти незалежне оцінювання – визначатимуть експерти.

«Поріг «склав» і «не склав» - це умовно ті самі 124 бали, які були у попередні роки. Можна сказати, що від 100 до 123 був бар'єр «не склав». Цього року «склав» чи «не склав» абітурієнт тести буде вирішувати експертна комісія, і надалі бали від 100 до 200 будуть значущими для подачі до вищих навчальних закладів. Тобто шкала ЗНО стає більш ширшою, а результати будуть розподілятися точніше», - зазначила директор Дніпропетровського

регіонального центру оцінювання якості освіти Марина Горбенко-Хвостунова.

Нагадаємо також, що на Дніпропетровщині триває перша в історії ЗНО он-лайн апробація нових тестових завдань від Українського центру оцінювання якості освіти. У ній взяли участь учні загальноосвітніх шкіл і профільних навчальних закладів шести міст і районів Дніпропетровщини. За словами директора Дніпропетровського регіонального центру оцінювання якості освіти Марини Горбенко-Хвостунової, зараз школярі випробовують завдання у електронному он-лайн форматі, але тестові зошити під час основної сесії ЗНО будуть у паперовому вигляді.

Попередні тестування триватимуть з 13 по 17 жовтня. У програмі сім предметів. Наразі вже пройшли апробацію завдання з математики, української мови та літератури. Попереду у школярів ще хімія, географія, фізика, французька та російська.

Довідка:

На Дніпропетровщині працює 1009 шкіл. З них 956 з денним навчанням. Загалом у школах області навчається близько 300 тис. дітей. Зокрема, у 2015 році атестат про загальну середню освіту отримають близько 17 тис. школярів.

Державна підсумкова атестація як оцінювання знань учня при завершенні початкової школи (4 клас), основної школи (9 клас) та старшої школи (11 клас) є нормою Закону України «Про загальну середню освіту» та діє з 1999 року.

Вперше система зовнішнього незалежного оцінювання стала обов'язковою для вступу до вишів у 2008 році. Загалом, за період з 2008 по 2014 роки ЗНО склали близько 120 тис. абітурієнтів

За інф. ДОН ДОДА

У 2015 році у системі ЗНО з'являться дворівневі тести

Можливість такого нововведення наразі розглядають у Міносвіти. Разом з тим, уже відомо, що деякі зміни у систему складання ЗНО таки затверджено. Наразі вони очікують відповідного законодавчого підґрунтя. Зокрема, у цьому навчальному році у системі ЗНО буде відмінено бали. Замість них введуть спеціальні показники «склав» і «не склав». Змін зазнає також і перелік предметів тестувань. Про це стало відомо під час спільної прес-конференції директора департаменту освіти і науки облдержадміністрації Олександра Демчика та директора Дніпропетровського регіонального центру оцінювання якості освіти Марини Горбенко-Хвостунової.

Під час вибору предметів ЗНО абітурієнтам необхідно буде обирати між тестовими завданнями двох рівнів складності: «А» - легший і «Б» - складніший.

За інформацією директора департаменту освіти і науки облдержадміністрації Олександра Демчика, новація передбачена для оцінювання з математики, української мови та літератури. Необхідну для вступу категорію абітурієнти зможуть дізнатися у вишах. Останні матимуть право самостійно визначати цей рівень у правилах прийому. Рівень складності залежатиме від спеціальностей у вищих навчальних закладах.

Крім того, у цьому навчальному році вже не буде тестів зі Всесвітньої історії та Всесвітньої літератури. Це пояснюють тим, що виші практично не вимагають склада-

ти ці дисципліни при вступі. Здебільшого, обидва предмети є альтернативними.

Ще однією з уже відомих новацій у період вступної кампанії-2015 має стати розширення кола вибору вишів і спеціальностей. Відтепер абітурієнти самостійно визначатимуться, куди і скільки заяв вони хочуть подати. За словами директора департаменту освіти і науки, таке рішення не призведе до ускладнень під час вступної кампанії.

«Ситуація навпаки спростить процес вступу. Насправді дуже невелика кількість людей дійсно подає документи, скажімо, одразу до 20 вишів. В середньому, цей коефіцієнт складає 3,5 виші. Тому боятися, що наступного року з'явиться тенденція вступати до сотень вищих навчальних закладів по всій Україні не варто», - сказав Олександр Демчик.

Очікується також, що в Україні з'явиться загальна система рейтингу вишів. Її складатимуть за підсумками заяв від абітурієнтів. У ході подачі своїх заявок вступникам необхідно буде скласти своєрідну шкалу. Тут у порядку зменшення будуть перелічені навчальні заклади, до яких хоче вступити абітурієнт. Як зазначив Олександр Демчик, такий механізм ранжування вищих навчальних закладів не лише області, а й усієї країни запрацює не раніше 2016 року.

За інф. ДОН ДОДА

Єдиний інформаційний простір у Дніпропетровській області

Наприкінці жовтня у Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Єдиний інформаційний простір: стратегії інноваційного розвитку освітньої галузі».

Робота конференції включала пленарне засідання (теоретичний та практичний блоки) та секційні об'єднання.

З вітальним словом до учасників конференції звернувся Богдан Кудренко, головний спеціаліст департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України. Також привітав учасників директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації Олександр Демчик.

Основний акцент конференції було зроблено на стратегіях розвитку інформаційно-освітнього простору та реалізації практичних освітніх проектів.

Тетяна Нанаєва, директор корпорації Інтел з корпоративних питань в країнах СНД, присвятила свою доповідь створенню політики трансформації освіти в умовах інформаційного суспільства. Наталія Гущина, представник Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (м. Київ) розповіла про освітні інноваційні проекти стратегічного спрямування. Лариса Ляхоцька, к.п.н., професор ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» (м. Київ) показала переваги використання новітніх інформаційних технологій для організації дистанційного навчання в підвищенні кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти.

Були й інші цікаві доповіді Марини Ватковської, к.ф.н., проректора ДОІППО, Ольга Висоцької, д.ф.н., доцента, завідувача кафедри відкритої освіти ДОІППО, Віталія

Зайцева, докт. техн. наук, доцента, проректора з науково-педагогічної роботи Національного аерокосмічного університету ім. М. С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Оксани Бутурліної і Людмили Харлаш, к.ф.н., доцентів кафедри управління інформаційно-освітніми проектами ДОІППО, Людмили Черникової, к.п.н., Запорізький ОІППО та ін. Ці доповіді були присвячені різним аспектам впровадження інформаційно-освітніх проектів Дніпропетровщини, тенденціям розвитку інформаційно-комунікаційного простору у випереджаючій освіті, програмі Інтел, специфіці інформаційно-освітнього простору тощо.

На практичній частині пленарного засідання виступили вчителі-практики не лише інформатики та математики, але й вчителі початкових класів, української мови та літератури та ін.

Під час другої частини конференції учасники об'єдналися у шість секцій:

- Інформаційно-освітній простір: філософський аспект;
- Тенденції розвитку інформаційно-комунікаційного простору у випереджаючій освіті;
- Управлінський аспект розвитку інформаційно-комунікаційного простору в освіті;
- Медіаосвітній компонент інформаційного простору;
- ІКТ технології в освітньому просторі;
- Тренери програми Інтел, навчання для майбутнього.

За підсумками конференції буде видано збірник тез доповідей учасників.

Наталія Дев'ятко

На Дніпропетровщині 36 переможців Всеукраїнського конкурсу Малої академії наук отримали почесні нагороди

Загалом вручили 77 пам'ятних гравертонів. Відзнаки дісталися юним науковцям, які вибороли призові місця на Всеукраїнській першості МАН. Нагороди присудили також і 41 науковому керівнику. Серед них шкільні вчителі, викладачі више, лікарі-генетики та підприємці. Про це повідомили в департаменті освіти і науки облдержадміністрації.

У 2014 році найрозумнішими в області визнали 310 школярів. З них 52 представили Дніпропетровщину у фіналі Всеукраїнської наукової першості. За результатами III етапу конкурсу-захисту наукових робіт МАН 36 школярів вибороли перемогу.

«Сьогодні ми вітаємо наших розумників і розумниць. Сьогодні більшість з них вже стали студентами престижних више не лише Дніпропетровщини та України, а й Ізраїлю та Польщі. Їхні здобутки зайвий раз доводять, що науковий потенціал Дніпропетровщини лише зростає», - зазначив директор департаменту освіти і науки Олександр Демчик.

Переважна кількість учасників конкурсу-захисту МАН є учнями 10 ти 11 класів. Щороку у фіналі наукового турніру діти змагаються не лише за почесне звання, а й за можливість

отримати преференції при вступі до вишу. У 2014 році право вступати з попереднім бонусом у 50 балів – за I місце – отримали 8 випускників шкіл регіону. За здобуття II місця додаткові 40 балів також було нараховано 6 одинадцятикласникам. Також 16 школярів, які посіли III місце, вступатимуть із бонусом у 30 балів.

Загалом, за вісім років роботи Дніпропетровського регіонального відділення Малої академії наук 193 учнів стали переможцями III етапу всеукраїнського конкурсу-захисту МАН, з них 55 мали статус стипендіата Президента України. У цьому році такої привілей здобули восьмеро школярів.

Також за останній рік кількість юних дослідників зросла з 3 до понад 5 тис. дітей. Регіональне відділення академії підвищило свої позиції у Всеукраїнському рейтин-

гу, піднявшись з п'ятої на четверту позицію.

Крім того, у липні пройшли вже традиційні літні школи МАН. Цьогоріч їх кількість збільшили до п'яти. Тут навчалися та відпочивали 79 школярів.

Довідка:

Мала академія наук Дніпропетровщини налічує 12 відділень, які поділяються на 59 секцій з різних предметів. Серед регіональних відділень МАНу: Літературознавство, Фольклористика та Мистецтвознавство, Мовознавство, Філософія та Суспільствознавство, Історія, Науки про Землю, Технічні науки, Комп'ютерні науки, Математика, Фізика і Астрономія, Економіка, Хімія та Біологія, а також Екологія та аграрні науки.

За інф. ДОН ДОДА

Спеціалізована рубрика

Йосиф і його брати

Поведемо мову про передання біблійних істин в художній літературі. Великі майстри живопису постійно змальовували біблійні сюжети на своїх полотнах, котрі тепер стали окрасою багатьох храмів та музеїв. У Радянському Союзі Біблія була заборонена і люди часто шукали біблійних розповідей у творах письменників та учених.

Такими книжками були книги європейських класиків, котрі перекладали російською мовою саме через їх приналежність до скарбниці світової літератури. Москва розуміла, що її можуть звинуватити у зневазі до такого доробку, тому такі книги виходили друком. Інша справа, що не завжди їх можна було вільно придбати. Доводилося шукати десь у Болгарії, у балтійських республіках. Або через знайомих. Ряд авторів до Біблії ставилися критично, але щедро цитували Святе Письмо, тому створювали нагоду скласти уявлення про Біблію.

Інакше з художніми творами. Візьмемо томи роману-тетралогії Томаса Манна «Йосиф і його брати», у якому усе викладено достовірно. Історія Йосифа взагалі сприймається з Біблії як сюжет з пригодами та романтикою. Це Книга Буття. Батьком Йосифа був Яків, поява якого теж має свою цікаву історію. Саме з Якова починає свій роман Томас Манн. Перша сцена книги описує зустріч Якова з Рахиллю, але автор переказує історію родоводу свого героя. Праотець євреїв Авраам прожив 175 років. Він мав двох синів. Ісаака народила дружина Сара, але вона довго не вагітніла, а Авраамові треба була мати спадкоємця, то служниця Агар народила йому сина Ізмаїла. Сара, коли сама народила сина Ісаака, прогнала Агар з її малям. Обоє гинули в пустелі, але Бог промовив до Агари через ангела і сказав, що вона буде врятована, а від її сина піде великий народ. Ізмаїл виріс, одружився з єгиптянкою і зачав великий рід. Прожив він 137

років. Ісаак одружився з Ревекою, яка народила йому близнят – Ісава та Якова. Сказано у Біблії: «Коли ж хлопці повиростали, Ісав став спритним ловцем, степовиком, а Яків був тихий, жив у наметах» (Буття, 25:27).

Сюжет переростає у пригоду: Ісав приносив з степу дичину, Ісаак любив смачно попоїсти, а Яків нічого не приносив. Сидів в хаті. Щоправда, допомагав матері куховарити. Якось Ісав прийшов з поля втомлений і голодний, а Яків саме зварив запашну наваристу юшку з сочевиці. Ісав каже: «Дай мені юшки!» А Яків відповідає: «А ти спершу поклянися, що віддаси мені своє першорідство».

Справа у тому, що брати були близнюками, але Ісав народився першим і згідно законів того часу саме він мав успадкувати усе батькове майно. Але він був втомлений і голодний і в ту мить не думав про спадщину. Просто хотів їсти. Ісав сказав: «Навіщо мені те першорідство, бери його, а мені дай попоїсти». Так і сталося.

Але їхньої угоди було замало, бо її мав благословити батько Ісаак. Час минав, батько став зовсім старий і сліпий. Мама Ревека любила Якова, то вирішила йому домогтися. Порадила вона йому накинути на плечі козячу шкіру та принести батькові їсти. Брат Ісав був дуже волохатий, а Яків гладенький, без заросту. Коли він вчинив цей підступ, то батько не розібрався, хто перед ним. Каже: «Голос Якова, а руки Ісава». Усе ж благословив сина Якова, який став спадкоємцем. Написано у Біблії: «Та й зненавидів Ісав Якова за благословення, що ним благословив батько Якова, і сказав Ісав у серці: «Прийдуть дні плачу по моєму батькові, тоді уб'ю Якова, брата свого».

Але мама Ревека порадила синові своєму тікати з стану до його дядька Лавана, свого брата, щоб там пережити злість Ісава. Коли ж Яків прийшов у Харан, де жив дядько, то побачив біля криниці дівчину Рахиль, дочку Лавана, яка саме пригнала овець напувати. Лаван радо прийняв Якова до себе і запитав, як має йому заплатити за працю з отарою. Яків попросив руки дочки його. Сім років служив Яків Лаванові, щоб одружи-

тися з Рахиль. А коли це мало статися, Лаван послав до шатра молодого старшу дочку Рахилі Лію. Вранці Яків побачив, що його обманули і став докоряти Лаванові, а той пояснив, що спершу має віддати заміж старшу дочку, а тоді молодшу. Такий у них закон. Проте Лаван погодився віддати Якову також молодшу дочку, але за неї Яків мав відпрацювати ще сім років.

Отак ми наближаємося до народження Йосифа, героя нашої розповіді. Лія народила шість синів і дочку Діну, а Рахиль тривалий час була неплідна. Написано у Біблії: «Але згадав Бог і про Рахиль й вислухав її і відімкнув Бог їй лоно. Вона зачала і породила сина й каже: «Бог увільнив мене від безчестя!» Тож назвала його ім'ям Йосиф, кажучи: «Дай мені, Господи, ще й другого сина!»

У цей час Яків відділився від Лавана, але знову схитрував, бо спромігся забрати обманом більшу частину його отари, ще й найкращих овець. У романі сказано, що Яків боявся синів Лаванових і тому хотів відійти. Найгірше для Лавана було те, що Рахиль забрала з собою його домашніх божків. Лаван на сьомий наздогнав приймака і почав шукати божків, але не знайшов, бо Рахиль сховала їх у сідло верблюда та й сіла на них. Батькові вона пояснила, що не може встати через "звичайне жіноче". Це так у Біблії. В романі вона сховала божків у соломі і лежала на ній. Лаван вгамував свій гнів.

Читаємо з Біблії: «Сказав Лаван до Якова: «Дочки - мої дочки, діти - мої діти, отари - мої отари, і все, що бачиш - моє воно. Але що я можу заповідати сьогодні оцим дочкам моїм або їх дітям, що їх вони породили?» Того дня помирився Лаван з Яковом.

А Яків прямував до свого брата Ісава. І теж боявся його. Тому послав спершу послів до брата. Ісав узяв з собою 400 вершників та й рушив назустріч. Злякався Яків, поділив свій табір для безпеки на два загоны, а сам став молитися до Бога, щоб Бог його врятував. Яків дуже боявся. Він мав 11 дітей. Перед зустріччю він поставив спершу слугинь з дітьми, потім Лію з дітьми, в далі вже Рахиль та Йосифа. Назустріч братові він послав велику отару різної худоби.

Вранці Яків побачив Ісава і пішов

до нього. Брати обнялися. Ісав питає, що то за отари до нього прислані. Коли почув, що це дар від брата, то не хотів його прийняти, сказав, що має свого достатньо.

Так сталося примирення братів. Вони разом поховали свого батька Ісаака. Але в той час сталася ще одна важлива подія: Яків остаточно відмовився від поганських, язичницьких богів і прийняв Єдиного Бога.

Це теж було драмою. Бо у тому краї, де вони оселилися, син володаря краю Хамора, Сихем, збечестив Діну, дочку Лії. Брати Діни вирішили помститися за це, хоча Хамор і Сихем пропонували одруження молодих і великий викуп. Два сини Якова хитрістю вбили усіх чоловіків роду Хамора. Лихо нависло на домі Якова. Отут він і звернувся до Бога, Який звелів йому йти в землю Бетел і жити там, але перед тим знищити усіх

дерев'яних божків, очиститися, змінити одяг.

Так сталося. Читаємо з Біблії: «І сказав йому Бог: «Ім'я твоє Яків, та не будуть більше звати тебе Яків. Ізраїль буде твоє ім'я. Будь плідний і розмножуйся. Багато народів постане з тебе». Отут вже

починається 37-ий розділ книги Буття, який упорядники назвали «Йосиф і його брати». Читаємо: «Йосиф, маючи 17 років, пас вівці з своїми братами - з синами Білги та з синами Зілпи, жінок його батька. І цей Йосиф доносив батькові лихі про них вістки. Ізраїль любив Йосифа більше, ніж усіх своїх синів, бо він народився за його старості, справив йому квітчасту одягу. Брати ж його, бачивши, що батько любить його більше, ніж усіх братів, зненавиділи його, то і не спроможні були з ним сумирно розмовляти».

Ми врешті дійшли до історії самого Йосифа, але повинні перенести продовження розповіді на наступні дні. У цьому місці автор роману теж дещо відійшов від Біблії, бо не квітчастий одяг мав Йосиф, а весільне покривало Рахилі, його матері. „Лихою вісткою“, пише Томас

Манн, було те, що син Лії Рувим мав інтимний зв'язок з наложницею батька і Йосиф розповів про це батькові, а той прокляв Рувима. Звісно, що брати зненавиділи Йосифа за хизування покривалом матері і донос на Рувима.

На закінчення варто зауважити, що ми вели мову про, так би мовити, побутову, земну частину життя Йосифа і його батьків. У Біблії ж викладено духовну частину тих подій і вона полягає у тому, що Бог посвячасно провадив тих людей крізь терни життя. Коли у Авраама народився син Ісаак, Бог випробував віру Авраама, наказавши йому вбити сина. В останню мить Бог відвернув цей удар. Але відтепер Бог був певний, що Авраам знає силу Бога. Коли 40-річний Ісаак не мав сина, він молив Господа про ласку і Бог дарував йому близнят. Коли Яків тікав від брата, у сні він бачив Бога, Який благословив його. Бог дав неплідній Рахилі сина Йосифа. Перед примиренням з Ісавом Яків мав вночі боротьбу з Богом і Бог явив йому свою силу і благословення. Вочевидь, саме тоді Яків остаточно відкинув язичницьких богів. Усе на світі діється під контролем Бога. Коли люди чинили інакше, не по Божому, як ставалося в родині Авраама, Ісаака і Якова, то Бог завжди направляв їх. Це треба пам'ятати, бути слухняними до Бога, приходити до Бога з молитвою і вірити у ласку Господа нашого Ісуса Христа. Амінь.

СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ «БОРИСТЕНУ»

ІНФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ - ВИМОГА ЧАСУ

23 жовтня 2014 року у приміщенні Державного агентства лісових ресурсів відбулося спільне засідання Комісії зі зв'язків з громадськістю Громадської ради при Держлісагентстві України та спеціалістів відповідальних за зв'язки з громадськістю та підтримку функціонування веб-сайтів облуправління лісового та мисливського господарства.

До уваги учасників засідання було запропоновано проект рішення, яким Громадська рада рекомендуватиме Держлісагентству України наступне:

Посилити роботу з громадськістю, використовуючи всі форми і методи як інформування, так і залучення до прийняття управлінських рішень;

Переглянути перелік відомостей, що становлять службову інформацію про ліси та лісове господарство, а також поліпшити систематичність та оперативність оприлюднення інформації в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет чи будь-яким іншим способом у рамках «пасивної форми» доступу громадськості до інформації;

Стандартизувати структуру звітів щодо ведення лісового господарства в користуванні лісових ресурсів, а також сформувати порядок їх оприлюднення з урахуванням вимог стандарту лісової сертифікації;

Прискорити затвердження проекту Інструкції з впо-

рядкування лісового фонду України, який унормує інформування і запрошення громадськості, зокрема, представників місцевих громад на лісовпорядні наради з метою врахування їхніх інтересів при складанні 10-річних планів розвитку лісового господарства;

Опрацювати питання щодо ширшого залучення територіальних громад до оперативної діяльності лісогосподарських підприємств, зокрема, планів мобілізації людських і матеріальних ресурсів при виникненні лісових пожеж, планування маршрутів вивезення заготовленої деревини, оптимізації розроблення лісосік з метою врахування місцевих потреб у дров'яній деревині тощо;

Схвалити проект Концепції розвитку Інтернет-ресурсів Державного агентства лісових ресурсів України;

Сформувати робочу групу з питань розробки веб-порталу Державного агентства лісових ресурсів України із залученням фахівців центрального апарату, обласних управлінь лісового та мисливського господарства, експертів програми FLEG II, представників інститутів громадянського суспільства, науковців і освітян.

Детальніший виклад виступів учасників засідання буде подано в наступних номерах газети.

Прес-служба Державне агентство лісових ресурсів України

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір з Києва, щонеділі о 17:45, на першій програмі Українського радіо.

НГУ та Меморіальний будинок-музей Д.І. Яворницького:

Наприкінці XIX ст. у Катеринославі з'явився перший вищий навчальний заклад, який став одним із кращих гірничих вузів не лише за своїм викладацьким складом, але й за рівнем науково-технологічних досягнень.

**дружба,
перевірена
роками**

Від перших днів існування вищого гірничого училища навколо нього почали гуртуватися представники наукової та культурної інтелігенції, серед яких були А. Синявський, В. Біднов, М. Лебедев, В. Курилов, Д. Яворницький. Науковці гірничого училища стали ініціаторами створення місцевого історичного музею, «Просвіти», університету (зараз – ДНУ ім. О. Гончара), учительських курсів і курсів медичних сестер, що передували створенню нинішньої медакадемії, тощо. Більше того, саме завдяки наполегливості професорів КВГУ (НГУ), до нашого міста переїхав видатний вчений, історик Д.І. Яворницький. Ця кандидатура не була випадковою, адже Дмитро Іванович неодноразово відвідував Катеринославі з публічними лекціями, присвяченими запорізькому козацтву, кобзарству, фольклористиці; провадив на території губернії археологічні розкопки, займався колекціонуванням.

Переїхавши до нашого міста, Д. Яворницький починає активно співпрацювати з гірничим училищем у справі дослідження та охорони пам'яток, залучає викладачів природничого факультету до справи улаштування заповідників. Консультації, зокрема, надають гідрогеолог С. Гембицький, фахівці з мінералогії Л. Іванов, І. Танатар та інші. Ще одним масштабним проектом, що об'єднав науковців гірничого інституту та історичного музею стало будівництво ДніпроГЕСу. Учасниками його стали фахівці з мінералогії, гідрогеології, металургії, які проводили розвідку природничого характеру, а поруч із ними Д.І. Яворницький з колегами досліджував території в археологічному аспекті. Згодом студенти вже гірничого інституту часто долучалися до експедицій історичного музею. Тож співпраця відбувалася на всіх рівнях.

Звільнення Д.І. Яворницького з посади директора музею, а згодом його смерть, втрата професорів «старої школи» гірничого інституту послабила зв'язки між двома

науковими закладами, які пожвавились лише за декілька десятиліть, коли посаду ректора НГУ обійняв Г.Г. Півняк – вчений у галузі електроенергетики, професор, доктор технічних наук, академік НАН України. Символічно, що Геннадій Григорович став ректором НГУ в 1982 р. – у той же час, коли розпочалася реставрація будинку Д.І. Яворницького. Меморіальний будинок-музей видатного історика, «батька запорозьких козаків», продовжив згуртовувати інтелігенцію нашого міста, акумулювати у собі потужні інтелектуальні можливості. З того часу почалася тісна співпраця будинку-музею та гірничого університету у науковій, культурній, просвітницькій сферах. Красномовно засвідчувало високий рівень співробітництва те, що у 2000 р. саме Г.Г. Півняк став лауреатом краєзнавчої премії ім. Д.І. Яворницького. Наукові конференції та читання, фестивалі, відкриті лекції, статті та монографії – ось основні форми роботи гірничого університету у краєзнавчому напрямку.

Та найбільш активна співпраця між будинком Д.І. Яворницького та НГУ розпочалась за ініціативи та участі редактора Дніпропетровського обласного телебачення, заслуженого журналіста України Г.А. Півняк. Побувавши на відкритті музею, Галина Андріївна зачарувалася його атмосферою, і з того часу Меморіальний будинок Д. Яворницького регулярно з'являвся на екранах телебачення у рамках її авторських передач «Живе слово», «Пізнаємо світ – світ пізнає нас», «Дніпрові пороги». Ці програми дуже влучно передавали атмосферу «курению козацького батька», популяризували музей, пропагували інтерес до історії України та рідного краю. Саме завдяки Галині Андріївні й Геннадію Григоровичу Півняку також почав захоплюватися відеозйомкою, а фрагменти відеозаписів ректора НГУ неодноразово потрапляли до телесюжетів та передач.

Слід окремо відзначити кіностудію «Юність», яка від перших років існування була і є другим Меморіальним будинку Д.І. Яворницького. Відеооператори, фотографи, журналісти гірничого музею дійсно з перших днів, адже висвітлювали його відкриття 3 листопада 1988 р. З того часу у стінах будинку відзнято багато чудових кінофільмів, сюжетів, інтерв'ю, погостин, серед яких: «Слово у піснях кобзарів», «Яворницький і Шевченко», «Фестиваль бандур», «Кобзарі в оселі Д. Яворницького», «Як із чистого джерела», «Богдановими шляхами» та багато ін..

Сьогодні в архіві «Юності» є кіносюжети зі святкування усіх ювілеїв будинку-музею Д. Яворницького, з відкриття виставок, святкових заходів, конференцій. А. М. Калущий, багаторічний директор студії, не лише бере участь у знімальному процесі, монтажі відео, але й надає цінні експонати зі своєї колекції старовинних фотоапаратів для музейної виставки «Духовні центри Придніпров'я».

У 2003 році при НГУ було засновано Центр культури української мови ім. О. Гончара, співпраця з яким значно розширила культурно-просвітницький простір будинку Д. Яворницького, створила підґрунтя для подальшої плідної співпраці. Директор Центру І.К. Цюп'як неодноразово брала участь в організації спільних заходів, наукових обговорень у стінах музею, залучаючи студентську аудиторію, відомих поетів, краєзнавців. Нинішнього року ми разом відзначили ювілей Т.Г. Шевченка, у якому, зазвичай, активну участь взяли студенти гірничого університету та науковці музею. Серед запрошених гостей була присутня відома поетеса, перекладач, заслужений працівник культури України – Леся Степовичка. До речі, поетеса та будинок-музей Д.І. Яворницького також пов'язують

роки міцної дружби й творчої співпраці: Леся Несторівна відвідує відкриття виставок, святкові заходи, на яких гості мають змогу одними з перших почути нові твори авторки.

Частими гостями оселі Д.І. Яворницького є: професор В.Ю. Пушкін; Ю. Т. Хоменко – кандидат геологічних наук, доцент, проректор НГУ; І. О. Кочергін – кандидат історичних наук, голова Дніпропетровської обласної організації

Національної спілки краєзнавців України та багато інших.

Активну участь у трьох Всеукраїнських музейних фестивалях брали саме викладачі та студенти НГУ. Безпосередньо в університеті проводилися «Яворницькі читання», конференції, лекції, у яких брали участь як викладачі, так і студенти. Науковці університету також взаємодіють з науковими співробітниками музею, видають спільні праці, матеріали конференцій. Зокрема, Г. К. Швидько, видатний історик сучасності, професор НГУ, є одним з укладачів серії «Епістолярна спадщина Д.І. Яворницького», і частою гостею в будинку-музеї. Неодноразово у вітальні будинку Д. Яворницького Ганна Кирилівна спілкувалась зі школярами у рамках заходів «Зустріч переможців олімпіади з відомими істориками», брала участь у засіданнях краєзнавчого клубу «Грані», виступала з промовами на відкритті виставок. Всі ці заходи регулярно висвітлюються у періодичному виданні «Вісник НГУ» і на сайті Інформаційно-аналітичного центру НГУ, керівником якого є Н.І. Гринько.

Сьогодні, як і раніше, відвідують будинок Дмитра Івановича студенти гірничого, але тепер до них долучаються ще й учні Українсько-американського ліцею при університеті, члени Центру культури української мови ім. О.Гончара, аспіранти. Оселю козацького батька відвідало вже не одне покоління катеринославської, дніпропетровської молоді.

Тож і нині Національний гірничий університет та Меморіальний будинок-музей Д.І. Яворницького залишаються одними з провідних науково-культурних осередків міста, які у своєму унікальному тандемі створюють особливу, неповторну атмосферу Дніпропетровська: індустріального міста з надзвичайно насиченим культурним життям.

Ірина Завалова, науковий співробітник Меморіального будинку-музею Д.І. Яворницького

До Дня української мови та писемності

Яка багата, розмаїта материнська рідна мова! Глибинні, потаємні думки, сплески радості, веселкову зміну настрою, хвилюючу чуттєвість можна передати українським словом – прадавнім, барвистим, милозвучним, містким, соковитим. Людина, котра досконало володіє мовою, цікава для співрозмовників, приємна у бесіді, переконлива у дискусії. Величезний словниковий склад, розлогі синонімічні ряди, різноманітні форми слова виразняють нашу мову, надають їй надзвичайних виражальних особливостей і віртуозності. Переконливим підтвердженням цього є творчі доробки наших дописувачів.

СВЯТЕ СЛОВО

Спочатку Слово спородилося, сповите сліпучим сьйвом, сповнило світ стоголосими сурмами. Сонми святих схилились, славлячи сокровенне Слово-Спасителя – сакральну суть сущого, Слово самопізнання, самоусвідомлення, самовираження, смирення, самозречення.

Слово – священна спадщина сивочолих святителів, світла сповідь стомленого самітника, скроплена сльозами, спокута скорботного схимника.

Слово – склепіння Святої Софії, сяяння свічі старовинного світільника, спокій сільської світлиці, Свят-вечір спорідненої сім'ї, свячена сіль святкового столу, спочинок спраглого серця, стрімка стріла, спрямована силою сподівань, солодкий смак стиглого саду, свіжий струмисько співучого струмка.

Стоусте Слово сріблиться симфонією сфер, стрясє світ, стугонить, скликає, сміється, стоголосить струнами скрипки, співає соловейком.

Слово струменить сонячним сьйвом, спалахує сузір'ями, сиплється самоцвітами, стікає смироною, сплітається словесними суцвіттями, снується світанковими серпанками, стелиться споришевіми стежками.

Слово – символ снаги, сміливості, співпраці, самобутній спадкоємний скарб, стійкий стержень спільноти співвітчизників, свідок слави самовідданих синів соборності, світоч сьогодення, сходинки сучасності.

Сійся, Слово, сіячами, сповнюйся силою саможертвних страдників, стверджуйся світлими справами сподвижників, скликай суголоссям соборів, спалахуй смолоскипами совісті, справедливості, свободи.

Ж.М. Крижановська, завідувача лабораторією українознавства і народознавства ДООІППО

МОЯ МОВА

Мова... моя мила мова.

Мова мальв, маків, мальовничих мандрівок містами, містечками...

Мов мозаїка малює міфічні миті. Мов мінливий метелик, мерехтить мереживом мільйонів мрій...

Мова минулого – міцна, мужня, мудра...

Мова майбутнього – молода, мінлива, мрійлива...

Мова митців, мислителів, майстрів.

Мова музики, мистецтва, міркувань.

Мова монастирів – молитовна, миролюбна.

Мова моєї мами, материнської молитви, милозвучної, могутньої.

Моя мова... моя мама... Моє минуле, моє майбутнє, мій мир, моя мрія...

Анастасія Черкашанко, випускниця Миського ліцею інформаційних технологій м. Дніпропетровська

У ЛАБІРИНТАХ ШТУЧНИХ МОВ

Світ, що оточує нас, дивовижний і загадковий. Ми пізнаємо його розмаїття протягом життя, а він розкривається перед нами у кольорах, звуках, паюхах, присмаках, рухах... Усі особливості світосприйняття і світорозуміння ми з дитинства вчимося передавати словами – мовою.

Упродовж розвитку світової цивілізації людством створено близько десяти тисяч мов. Такі із них, як санскрит, латинська, старогрецька, виконавши свою історичну місію, стали мертвими, інші непомітно розчинилися у вічності, деякі стали міжнародними (ООН використовує нині 6 таких мов).

Талюдиспрадавна мріяли створити єдину універсальну мову, яка б допомагала порозумітися з чужинцями і задовольняла б усіх. Питаннями створення і функціонування різних засобів міжнародного спілкування, зокрема штучних мов, займається інтерлінгвістика – розділ мовознавчої науки, яку започаткував у 1911 році бельгійський вчений Ж.Мейсманс. Предметом її досліджень є не лише штучні мови, яких налічується близько 500, а й структура, основні поняття та особливості природних мов для створення єдиної універсальної, прийнятної для всіх.

Ще в античні часи були спроби створення штучної мови (Александр, IV-III ст. до н.е., Клавдій Гелен, II ст. до н.е.), у середньовіччя над такими проектами працювали арабський шейх Мохієддін (XI ст.) та філософ Раймунд Луллій (XIII-XIV ст.), котрий намагався створити практичну міжнародну мову на основі кабалістичного алфавіту. Починаючи із XVII ст., все нові проекти всесвітніх мов розробляли видатні мислителі: Алекс Топ, Герман Гуго, Томас Кампанелла, Френсіс Бекон, Рене Декарт, Готфрід Вільгельм Лейбніц, Д'Аламбер, Дьордь Кальмар, Ян Амос Коменський та ін. Переважна більшість їхніх праць базувалась на латинській мові, хоча були спроби втілити у життя складні лінгвістичні конструкції з використанням цифрових знаків, музичних нот, всіляких символів тощо. Хорватський учений і католицький священик Юрій Крижаніч доклав чимало зусиль для створення всеслов'янської мови, започаткувавши панслов'янський напрям проектування штучних мов.

У XVIII-XIX ст. розробками та проблемами міжнародної мови займалися видатні вчені, письменники, громадські діячі, а серед них – Дені Дідро, Ісаак Ньютон, Шарль Монтеск'є, Жуль Верн, Дестют де Трасі, Шарль де Бросс. У свій час Катерина II призначила комісію для створення штучної мови, а в 1811 році академія наук Данії запропонувала премію за найкращий і найлегший проект практичної пазиграфії – прийнятого для всіх всесвітнього письма. Та жодна із штучних мов не мала практичного застосування і тому не мала подальшого розвитку.

Першу міжнародну мову, використану на практиці, створив німецький вчений-поліглот Мартін Шлейєр (1831-1912), назвавши її «волапюк» («світова мова»). Католицький священик опублікував свій мовний проект у 1879 році, а повний підручник – у наступному. Алфавіт складався

із 27 букв, словниковий запас базувався на запозиченій лексиці переважно з англійської, латинської, німецької, французької мов. Якщо фонетика мови не викликала труднощів, то граматику виявилась досить складною, а пропозиції щодо її спрощення Шлейєр відкинув. Через 10 років після появи проекту діяло 283 товариства прихильників волапюка, було підготовлено близько тисячі викладачів курсів з викладання новоствореної мови, які відвідали 210 тисяч людей. Протягом кількох років вийшло друком 315 підручників двадцятьма п'ятьма мовами. Хоча після розколу серед волапюкістів рух шанувальників мови швидко занепав, але вперше в історії лінгвопроектів штучна мова активно жила і функціонувала, до того ж, з'явилися передумови для досліджень практичного застосування вигаданих мов.

Найбільш вдалими втіленнями десятирічної праці над універсальною мовою виявилась мова есперанто, створена молодим польським лікарем і поліглотом Людвігом Лазарем Заменгофом. Вона оприлюднена у двох брошурах під назвами «Перша книга міжнародної мови» (1887), «Друга книга міжнародної мови» (1888) і підписана псевдонімом Доктор Есперанто (Той, що сподівається). Згодом шанувальники нової мови почали називати її «есперанто». Отримавши безліч схвальних відгуків про неї, сам автор вдалого проекту скромно зазначав: «Я не творець, я лише ініціатор, зробити мову вартісною може тільки світ. Коли якась академія повідомить, що хоче взятися за цю роботу, я надішлю їй всі матеріали, а сам зйду зі сцени як ініціатор і стану простим другом інтернаціональної мови».

Новий лінгвопроект складався з 28 латинських букв, кожній із яких відповідав звук. Граматичні правила есперанто (їх усього 16) поєднують найбільш загальні особливості двадцяти мов – переважно європейських, наголос у словах падає на передостанній склад. Мелодійна і легка для вивчення, мова відразу знайшла своїх прихильників і швидко поширилася у світі. 1908 року була створена Всесвітня організація есперанто зі своїм гімном і прапором. Ось уже понад сто років мова використовується в усній і письмовій формах у 121 країні світу, активно функціонує на щорічних міжнародних з'їздах, конференціях, фестивалях, зустрічах, викладається у багатьох вищих навчальних закладах. Нею написано чимало художніх творів, перекладено світову літературу класику, видано енциклопедії, словники, підручники тощо.

В Україні перший осередок есперантистів заснований в Одесі у 1890 році, а перший підручник популярної міжнародної мови виданий у Тернополі через 17 літ. Упродовж 1925-1938 років існував Всеукраїнський комітет есперанто. Нині у нашій державі шанувальників інтермови об'єднує Українська есперанто асоціація. У багатьох містах є відповідні клуби, проводяться фестивалі авторської пісні, видається і розповсюджується література мовою есперанто.

Над удосконаленням даної мови упродовж п'яти років працювала велика група вчених, яку очолив професор В. Освальд, її оновлений варіант назвали «ідо». Найбільш вдалими лінгвопроектами ХХ століття визнано такі: окциденталь (інтерлінгва), глоса, новіаль, логлан і лоббан.

У світі і нині продовжується інтенсивна робота щодо пошуків різноманітних засобів міжнародного спілкування, але кожен народ, який прагне зберегти свою неповторність, плекає і збагачує рідну мову – геніальний витвір багатьох поколінь, духовний скарб своїх попередників.

Ж.М. Крижановська, завідувача лабораторією українознавства і народознавства ДООІППО

«СТО РЯДКІВ ПРО КНИГУ»

Перемогти зло треба насамперед у власному серці

Наталія Гузєєва. 23 образи Петрика П'яточкіна. – Вінниця: Видавництво «Теза», 2011. – 154 с.

Коли я почала читати цю книгу, то думала, що зустрілася з черговим продовженням популярного твору, і нічого цікаво від подібних продовжень чекати не варто. А «23 образи» у назві натякали, що твір буде дуже моралістичним. Вже з перших сторінок я зрозуміла, наскільки сильно помилилася в очікуваннях.

Головний герой, несподійний Петрик П'яточкін, не просто виріс – значно виросла й аудиторія книги, а сам твір став набагато серйознішим, психологічним і дуже глибоким. Надзвичайно гарно, що при тому всьому у цій історії багато пригод і здорового гумору.

Петрик зламав руку і через те дуже сильно засумував, бо не лише сама рука болить, до школи не ходиш, а ще й нічого толком не можеш робити.

«І, повернувшись додому, він був уже ображений на весь світ. На людей, які розкидають на дорозі кавунові шкоринки. На Лікаря, який не зміг миттєво склеїти поламану руку. На Маму, яка ще й дякувала за це Лікареві. Ображався й на дітей, які не зламали ні руку, ні ногу, і далі ходять до школи, опісля ж бігають і стрибають, а зовсім не відпочивають, як нарадив Лікар. Дувся він і на природу, що цвірінчала й дзвеніла буйною зеленою кущів і дерев. І на погоду дувся, по-літньому спекотну – з яскравим сонцем на синьокому, без єдиної хмаринки, небі» (С.7).

Мені подумалося, як часто ми самі ображаємося на всіх і вся тільки тому, що нам погано, думаючи, наче від образи полегшає, та легкість та оманлива і підступна.

Так і хлопчик викохував свою образу, а точніше образи на всіх одноокласників. Треба ж перекласти хворобу з хворої голови на здорову – як би сказали наші батьки. Отже, Петрик і почав винуватити у нещастях своїх друзів, які написали йому листа із побажаннями швидкого одужання і повернення до школи.

А якщо добре шукати образу, вона обов'язково знаходиться, навіть якщо це образа на порожньому місці. Тому, коли Петрик витирає імена своїх одноокласників у тому щирому посланні, то посправжньому відчував образи на всіх своїх друзів. Тільки Катруся, дівчинка, яка багато років подобалася хлопчику, залишилася без своєї (двадцять четвертої) образи. І також нерідко нам хочеться, щоб тих, хто нам нашкодив (чи ми повірили, що так сталося), взагалі не було на світі...

Тільки, як це буває у казках, а ще у міфах, за підсвідомим законом яких ми досі живемо, кожна дія, підкріплена волею та сильними емоціями, має серйозні наслідки. І всі одноокласники, чії імена зовсім не відпочивають, як насправді та потрапляють до країни Гумового Барона, який не забарився з'явитися у кімнаті Петрика і повідомити його, що «допомагає» скривдженим мститися.

Продовження на 12 стор.

Перемогти зло треба насамперед у власному серці

Початок на 11 стор.

«Адже ім'я, виявляєт-ся, – це людина, а будь-яка думка – вчинок...» (С.73) – міфологічний прадавній закон.

Звісно, спочатку Петрик не вірить словам Барона, утвореного з гумових крихт-пилинок, які з'являються від тертя резинки, і прямує до школи. Й ось, побачивши у класі тільки одну ученицю і молоду вчительку Бо-Бо, як її називають діти, він усвідомлює, що накоїв. Але повернути все назад самим бажанням уже неможливо.

Не віддасть так просто Гумовий Барон свою здобич, і він є напрочуд небезпечною істотою, від якої треба триматися подалі. Але якось же своїх друзів рятувати потрібно, і тому Петрик, Катруся і вчителька з власної волі прямують до казкових володінь Гумового Барона, а для цього потрібно стерти власні імена... Цілий клас разом із учителькою опиняються у владі злої істоти, від якої не варто чекати пощади.

Гумовий Барон сірий, але полюбає яскраві, кричущі кольори, ніби так приховує свою справжню суть. На його сірому одязі багато яскравих елементів, а його світ – суцільне буйство фарб, завмерла природа, нежива, штучна, якась... гумова. У такому світі дуже важко не втратити себе, особливо якщо у тій країні багато спокус і втілених мрій-дрібниць, як то найкращі у світі резинки для волосся, взуття чи капелюшки. Так можна навіть забути, нащо прийшов.

Лише небо там справжнє, на якому відпочиває погляд, і яке єдине є вільним у тому світі. Воно єдине є противагою барвистому фальшивому світові Баронії. Сумне небо, що не може допомогти бранцям чужих образ і нерозумних вчинків, як не намагається. Бо Петрик – не перший, не другий і не третій, хто потрапляє у пастку гумового Барона, і, на жаль, явно не останній...

«На бляклих небесних письменах відпочивали очі, стомлені строкатістю зали...» (С.49) – як багатозначно у цих словах, і текст твору увесь такий глибокий та метафоричний.

Своїх однокласників друзі зустрічають у палаці Барона. Діти похнюплені, розгублені і зовні схожі на бліді акварелі. Вони вже зрозуміли, що у палаці все гумове, але поки не знають, наскільки небезпечно у ньому знаходитися, а ще їм голодно. Навіть їхній настрої «знебарвився»:

«– Олівці, фломастери, ручки – гумові, не малюють і не пишуть, – в'яло навперобій скаржилися діти Вчительці. – Тут красиво, але нудно, тут нічого робити. Тут нічого немає – ні їжі, ні води, ні телевізора, ні магніфона, ні книжок, ні паперу, ні іграшок. Додому хочеться, їсти, пити, спати...» (С.46).

А ще у цьому світі гумова їжа, яка тільки має вигляд справжньої. Та як боротися зі спокусою втмувати голод хай і такою несправжньою їжею? І скільки людина зможе боротися з голодом?..

Мешканці палацу – Довгі-Сріблесті і Круглі-Золотаві зні, і спочатку їх сприймаєш з гумором, бо ці істоти постійно змінюються, ніби створені з гуми. Не одразу читач дізнається, що на зніх перетворюються бранці Барона, і така доля всіх, хто потрапляє до нього в полон. Таких «зніх» у Барона вже ціла колекція.

Але подібне перетворення – це не кінець страждань. Ось що розповідає Петрику хоробра Зуля, яка знаходить у собі сміливість перетворитися на повітряну кульку, що є найбільшим страхом для зніх, бо кулька може бути проткнута і тоді загине:

«Із гумових зніх, які не вгодили Баронові, мов з пластиліну, можна виліпити все, що завгодно – вази, квіти, олівці. Або ляльки чи різних диваків, які, мов скульптури, прикрасять потім кімнати... У строкатій Баронії не буває, як у вас, свіжого повітря. І в строкатій Баронії немає вашої їжі...» (С.72-73).

Та навіть за таких умов у зніях ще живуть душі хлопчиків і дівчаток, які прагнуть волі і повернення додому.

Можна багато говорити про цю книгу, яка лише на перший погляд здається казкою. Надто реалістичні тут світоглядні закони, які діють у нашому світі.

«Напевно, коли ми думаємо, згадуємо й мріємо, наші очі сяють інакше?!» (С.75) – каже Зуля.

І як не замислитися, що і в нашому світі по виразу і світлу очей можна багато

зрозуміти про людину. Це насправді аж ніяк не казкове припущення.

У Баронії легко втратити свободу і самого себе, але хіба важко втратити себе і скоритися чужій злій волі тут, у реальності? Й іноді під час читання навіть дорослим може стати посправжньому лячно. Та не від того, що відбувається з героями, а від їхніх думок і слів.

А дитину ця книга може навчити багато чому: не схилити голови перед ворогом і долати страх, допомогти усвідомити як це, коли від тебе залежить не тільки твоя доля, але й життя інших, небайдужих тобі людей, і як непросто обирати між собою і порятунком інших.

Окремо хочу відмітити образ Вчительки, яка неймовірно гарна у цій книзі, – це справді Вчителька з великої літери, молода, розумна, смілива, жива. Така не покине у біді і може ризикнути собою заради інших. У деяких сценах Вчителька просто надзвичайна.

І ще я дуже раділа, коли наприкінці неодноразово було підкреслено, що все відбулося насправді, і діти разом із Бо-Бо побували у Баронії. А ще хочеться подякувати авторці за те, що спогади про страшні випробування поступово зникають з пам'яті героїв, – про деякі сторінки зі свого життя краще не пам'ятати...

Висновок: щиро кажучи, не очікувала такої драматургії і пристрастей, і навіть мені, дорослій людині, важко було відкладати цю книжку заради інших справ. Особисто мені дуже сподобалася ця книга і я б хотіла мати її у власній бібліотеці, щоб, можливо, колись перечитати знову.

Наталія Дев'ятко

Україна має стати європейською не лише за географією, а й за духом

Президент України Петро Порошенко зустрівся зі студентами ДНУ ім. О.Гончара. Він представив молоді «Стратегію розвитку – 2020» і запевнив, що в Україні є всі можливості і політична воля для її реалізації.

Відповідаючи на бурхливе й емоційне вітання, Петро Олександрович зазначив, що саме щирістю і відкритістю йому запам'яталася остання зустріч у Палаці студентів ДНУ імені Олександра Гончара, яка проходила у листопаді минулого року. Ректор ДНУ Микола Поляков подякував Президентові за увагу до університету і наголосив, що студентська аудиторія налаштована на відверте спілкування. Відмовившись від підготовленої заздалегідь промови, Президент звернувся до студентів: «Чому молоді люди сьогодні так прагнуть реформ? Тому що вони впевнені, що побачать результат. 2020 рік не за горами, це всього за шість років, і я вас запевняю, що у 2020 році ЄС задовольнить заяву України про вступ до ЄС. У 2014 році в Україні змінилася епоха, ми підписали і ратифікували «Угоду про асоціацію з ЄС». Але далі потрібно не розмовляти гаслами, а виконувати Копенгагенські і Маастрихтські критерії членства в ЄС. Багато країн вже виконали ці критерії, й Україна вони під силу», – наголосив Президент України.

«Стратегію розвитку – 2020» представляли заступник Голови Адміністрації Президента України Дмитро Шимків та Віце-прем'єр-міністр Володимир Гройсман. Зокрема, Дмитро Шимків зазначив, що це стратегія довгострокового розвитку держави, яка містить і стабілізаційні заходи для сучасної економіки і першочергові реформи. «Протягом останніх місяців українська нація сформулювала навколо трьох основних ідей: гідність, свобода, майбутнє. Революція гідності, війна за свободу і незалежність нашої держави і прагнення України стати насправді європейською державою нині уособлюють українську ідею», – наголосив Дмитро Анатолійович. Досягнення 35 основних критеріїв

членства України в ЄС, що втілюють європейські стандарти якості життя, команда Президента бачить у реалізації чотирьох основних векторів:

- сталий розвиток України;
- безпека держави, бізнесу і громадян;
- відповідальність і соціальна справедливість;
- гордість за Україну в Європі та світі.

Усього передбачається реалізувати 62 реформи в різних галузях, 10 з яких для України є першочерговими. Серед найголовніших виділили судову реформу, реформу системи національної безпеки, реформу державного управління, що передбачає децентралізацію влади, податкову реформу, дерегуляцію підприємницької діяльності, що дозволить залучити нові інвестиції, і реформу системи охорони здоров'я. Також «Стратегія – 2020» передбачає реалізацію програми енергонезалежності України.

Віце-прем'єр-міністр Володимир Гройсман акцентував увагу на реформі системи врядування в державі. «Вибори дають можливість підпорядкувати владу людям. Ми маємо впровадити нову якість послуг та вирішення повсякденних питань громадян на місцях. Громадяни мають впливати на рішення влади», – зазначив Володимир Борисович. На думку Віце-прем'єр-міністра, реформа системи врядування має сприяти активізації економічного життя в регіонах, оновлення інфраструктури і росту відповідальності громад.

Президент України Петро Порошенко зазначив, що сьогодні більше 70% українців підтримують євроінтеграційний рух України, і тому має консолідовано працювати з Парламентом і Урядом, щоб і на законодавчому, і на виконавчому рівні здійснити необхідні перетворення. Наостанок Президент разом зі студентами заспівав Гімн України та на прохання найактивніших роздавав автографи та позував для «selfie». Не вдалося уникнути автограф-сесії й позування для «selfie» й голові Дніпропетровської облдержадміністрації Ігорю Коломойському.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім.О.Гончара

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара відвідав Міністр освіти і науки України

Під час зустрічі з професорсько-викладацьким колективом ДНУ обговорювалися першочергові кроки на шляху імплементації нового Закону України «Про вищу освіту».

Сергій Квіт наголосив, що підхід держави до освітньої галузі має бути системним, а реформаторські заходи послідовними і виваженими. «Реформа вищої освіти – це, в першу чергу, реформа самих університетів. Адже ми прагнемо не просто увійти до світових рейтингів, а й бути в числі лідерів. Зменшення перевірок має означати збільшення відповідальності навчальних закладів за свою діяльність», – зазначив Сергій Миронович. Також Міністр наголосив на основних положеннях Закону «Про вищу освіту», що мають розширити автономію університетів. Йшлося про право вчених рад університетів нострифікувати дипломи, отримані в західних університетах, при прийомі на роботу науковців; про зменшення аудиторного навантаження та заохочення викладачів до наукової роботи; необхідності зближення систем ВНЗ та НАН, адже світова практика свідчить, що саме класичні університети є потужними науковими центрами, де здійснюються найсучасніші дослідження.

Ректор ДНУ Микола Поляков розповів про останні здобутки університету в міжнародній співпраці, зокрема розповів про програму магістерської підготовки в галузі ракетно-космічної техніки, за якою в ДНУ навчаються інженери з Бразилії. За підсумками реалізації освітніх

програм Європейської комісії «Темпус» університет посідає третє місце в Україні, а за двосторонніми угодами ДНУ співпрацює з провідними університетами Європи, Америки й Азії. «Згідно з інформацією бази даних Scopus, Дніпропетровський національний університет посідає сьоме місце у науковому рейтингу українських університетів», – зазначив Микола Вікторович.

Науковці ДНУ під час зустрічі з Міністром взяли активну участь в обговоренні основних положень нового закону та внесли пропозиції щодо удосконалення діючих норм. Питання стосувалися віднесення фахових видань університету до інших баз індексованих видань, зокрема Scopus; необхідності виваженого підходу до формування нових переліків спеціальностей з підготовки бакалаврів і магістрів; заохочення вчителів шкіл до наставницької роботи зі студентами-практикантами; підготовки класичними університетами вчителів для середньої школи; удосконалення магістерських та докторських програм, особливо підвищення рівня підготовки з англійської мови тощо.

На думку Міністра, Закон «Про вищу освіту» має створити «нову реальність» у галузі вищої освіти, тому він закликав науковців активніше долучитися до співпраці з різними міністерськими підрозділами для напрацювання підзаконних актів, необхідних для введення в дію основних положень нового закону.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім.О.Гончара

«ГЕРОЇ ПОРЯД З НАМИ»

Найщасливіша дівчинка у світі

Це фото я зробив у Січеславі на екваторі ще тепло-го жовтня. На ньому Каринка. У ті дні найщасливіша дівчинка у світі. Адже додому в коротку відпустку приїхав тато - командир мотострілецького взводу Національної гвардії України Віктор Ожогін. На жаль, вже за 10 днів він знову поїхав з дому, на Схід України. Аби його доня і ще мільйони українських дітей не знали жаху війни, аби бан-дисти з триколорами не прийшли в мирні оселі українців, аби кожен з нас мав майбутнє. Каринка доня героя! Спов-на ми це зможемо осягнути лише за якийсь час. Так вже влаштована історія та людська психологія. Молімося за цього командира, за те щоб тато Віктор найшвидше по-вернувся до своєї Каринки. Ми усі хто любить і поважає цього мужнього чоловіка будемо чекати на його повер-нення, на його приязну долю. Віктор, низький тобі уклін! Я найменше толерую пафосність у висловах. Однак, у тако-му випадку найгарячіші вирази - лише звук. Хіба що може заговорити серце...

Текст і фото Фіделя Сухоніса

Сповідь. Пам'яті Віктора Гурняка

Публікуємо текст під назвою «Сповідь», який написав старший пластун скоб Віктор Гурняк, член пластового куреня «Орден Залізної Остроги», котрий загинув вчора, 19 жовтня, о 10.10 ранку поблизу Щастя (поблизу с. Сміле Луганської області, 32 блок-пост). Він намагався з поля бою вивезти поранених... Віктор народився 1987 року на Тернопільщині. Разом з дружиною Іриною виховував доньку. Працював фотографом. Співпрацював із виданням «УНІАН», «INSIDER» та «REUTERS TOMPSON». Спільно з друзями заснував фотоагенцію «LUFА». Останні півроку одягав, взував та доставляв усе спорядження для батальйону «Айдар». У вересні приєднався як боєць до цього батальйону.

Після трьох місяців на Майдані я вирішив поїхати у Крим. Розумів усю небезпеку поїздки, проте знав, що я там потрібен. Будучи вже у Криму, мав можливість багато про що подумати. І намагався скласти в голові все, від перших днів.

МАЙДАН.

Зима минула, наче кілька днів. Без сумніву, вона була кращою за

Від редакції: Цей допис відшукавши в Інтернеті надіслав до редакції наш кольпортер на США Іларіон Хейлик. Історія не може залишити байдужим жодне людське серце. Воїстину герої не вмирають!

всі, що пам'ятаю. Хоч і дуже боляче це усвідомлювати. Найбільше думається про поранених і вбитих. Не виходить із голови Жупник. Львів'янин Андрій Жупник – із числа перших поранених у Маріїнці. Йому відірвало частину руки. Я знав, що він живий, але вже без руки. І це мені не давало спокою.

Продовження на 16 стор.

Сповідь. Пам'яті Віктора Гурняка

Початок на 15 стор.

Перед очима пропливають труни із загиблими героями. Їх засліплюють то сльози, то світло ліхтариків чи мобілок. Важко на душі за ними.

У день розстрілів, іще зранку, майже до самого Майдану, лилися ріки крові. Сотні поранених, десятки вбитих, тисячі покалічених.

У голові перенасичена думок, в очах мутніє від сліз, у горлі ком.

Особливо боляче згадувати, як носили десятками загиблих.

Там були мої ровесники, а деколи і молодші за мене.

Жовто-блакитний стяг прикривав тіла. І це так символічно, адже вони загинули саме за бажання бачити його майоріння над Батьківщиною.

Скривавлений, просякнутий вольним духом і жагою перемоги, тепер він покриває чиєсь гаряче серце. Хоч воно не б'ється, але ще живе, і житиме вічно.

Згадуючи, питаю себе подумки: «Чи мов не таке гаряче? Що мені завадило лежати поруч?»

Важко дихається, не можу набрати в груди повітря.

Розумію, що сам не менше хотів тієї свободи, і готовий був на все заради неї.

«Але чому не я?»

Я не хотів померти, але вони ж також не хотіли.

Перед очима, вже заплаканими, усмішка донечки. Мабуть, Бог хотів інакше.

Саме у Криму я почав радіти з того, що Жупник таки залишився у 15-й сотні, а не перейшов до

Небесної. Якби не рука, він би точно був у числі перших на Інститутській, точно захищав би і виносив поранених. І не факт, що вижив би.

Його приклад боротьби надихав мене не раз за час Майдану. Хоч він і сотник, але завжди був у перших рядах і завжди пам'ятав про своїх людей. Він борець та ідеаліст, якому місце серед героїв. Однак мало хто знає його історію.

У кримські дні я зрозумів: не варто шкодувати, що не кинув камінь чи коктейль на Майдані, адже наша зброя б'є значно прицільніше і в рази сильніше.

Коли знаєш, що твоїми світлинами світові видання ілюструють статті й увесь світ бачить, що відбувається тут, – розумієш, що це справді потрібно.

Автомат у руках окупанта порівняно з можливостями мого фотоапарата – ніщо. І окупанти це розуміють, тому, на щастя, крім нецензурного жесту в мій бік, нічого більше видати не можуть.

Таких відчайдушів, як я, які жертвували своїм здоров'ям і навіть життям, бігаючи із камерою на Майдані, і продовжують це робити зараз, було немало. Дякую вам всім.

Наша робота багатьом «воjakам» була незрозумілою. Дехто навіть нервував через нашу присутність.

Найбільше непорозуміння було в часи перемир'я чи після завершення боїв. Тоді кожен ставав героєм і хотів інших навчити того ж героїзму. Але тих героїв, мабуть, не було на барикадах під обстрілом. Ті, хто там був, – нашу роботу розуміли.

У Сімферополі одне з наших авто обстріляли «асвабідітелі». Проте наступного дня разом з активістами ми привезли на «Ольшанський» та інші заблоковані кораблі в Донузлаві допомогу.

З думкою, що не здамося, поїхав до Києва.

КИЇВ. КІНЕЦЬ БЕРЕЗНЯ.

Люди в начищених одностроях і бронжилетах бігають містом і намагаються донести всім свою дуже важливу думку щодо нових тарифів, нових міністрів, нових течій і рухів.

З'явилися нові сотники і сотні. Раніше я їх не бачив – ні у грудні, ні у січні та навіть у лютому.

Де ж вони були, коли Жупникові відірвало руку в Маріїнці? Де були ті сотні, коли треба було чергувати нічним Києвом і протистояти «ментам»? Де були, коли розстрілювали на Інститутській чи на Грушевського?

Може, вже у тих нових одностроях поїдете втихомирювати донецьких чи харківських сепаратистів? Мабуть, таки ні. На Майдані красуватися і завви робити куди цікавіше.

Такі герої багато говорять і тільки. Сподіваюся, що черга «вбити Януковича в собі» ще прийде і до них.

Є інші. Сотні і, може, навіть тисячі поранених – у когось немає руки, хтось втратив ногу, а хтось ніколи не зможе бачити.

Ще тисячі віддано боролися за їхнє життя.

Десятки тисяч готували їжу, будували барикади, носили бруківку, тримали щити, приносили останні 100 гривень допомоги чи просто підвозили шини на Майдан.

Військові, які не зрадили присязі. Журналісти, які у критичні моменти залишали камеру чи мікрофон, і брали до рук ноші, щоб перенести пораненого, чи після денної зміни на стрічці новин йшли у медпункт допомагати.

Тисячі жінок і матерів, які молилися за нас всіх.

Кожен із них також є героєм.

Кожен, хто поборов у собі страх, хто показав мужність і хто змінився. Кожен із них герой, хтось більше, хтось менше.

Знову згадую Жупника. Для мене він приклад. Щоразу, коли тиснутиму йому руку, на жаль, не ту, яку хотів би потиснути, віритиму, що тисну руку всім, хто пожертвував собою заради інших – вони і є ті справжні герої.

Слава героям! Слава Україні!

«СТО РЯДКІВ ПРО КНИГУ»

Філія пекла на землі

Від редакції:

Відома українська письменниця Світлана Талан нещодавно на Львівському форумі видавців представила свою нову книгу «Розколоте небо», видану у «Клубі Сімейного Дозвілля» м. Харків. Роман про Голодомор в Україні, а саме на Луганщині, отримав цюгоріч відзнаку «Вибір видавців» на престижному Міжнародному конкурсі «Коронація слова». Авторка мешкає на Луганщині, у місті Северодонецьк, яке три місяці тому було звільнене від терористів. Світлана Талан під час окупації не покидала місто, тож була живим свідком безчислних так званих «ополченців», пережила всі обстріли, бо три місяці лінія фронту проходила за 15 км, але вважає себе щасливою, бо дочекалася звільнення. На погляд авторки лихо почало пробиратися в нашу країну вже давно, в тому числі тоді, коли було сплановане виміщення українців від голоду у 30-х роках, саме тоді опустисті села на Сході були заселені переселенцями з Росії. Книга художня, але написана на показах свідків та історичних фактах.

Теорі Світлани Талан читає багата молодь, в них – частинка нашої історії колишньої та сучасної. Саме тому вже кілька шкіл включили її твори в програму для позакласного читання. А ми пропонуємо вам ознайомитися з передмовою Ольги Хвостової до роману «Розколоте небо».

Це саме та історія, яку неможливо читати без брону. І саме та, яку неможливо не читати, яку мусить читати кожен українець. Хай кажуть: невчасно, досить жалів і трагедій, давайте про світле й оптимістичне... Але це те, що не можна забувати. Те, що не можна конденсувати до одного рядка в підручнику історії. Те, що докорінно змінило всіх нас, навіть тих, кого тоді ще не було й у планах кількох наступних п'ятирічок... Відгомони голоду є в кожному з нас, у кожному нащадкові тих, хто вижив.

Роман Світлани Талан «Розколоте небо» поєднує, чому східники є такими, як вони є. Тут – та Луганщина, яку цілеспрямовано знищували найстрашнішим із усіх можливих способом – виморювали голодом. Тут було все: і дитячі пальчики в чавуні з окропом, і собаче гарчання виснаженої голодом жінки, і пухлі, потріскані руки-ноги, з яких юшить сукровиця, і підводи з трупами, і дитина, що намагалася напитися власної крові та так і закоцюбла, і батьковбивства... Та крім того, місцевих мешканців ще й викатовували репресіями, вивозили в сибіри, викреслювали – не тільки з нормального, а й узагалі – з життя усіма найжорстокішими способами. Оточені кордонами НКВСників українські села, з яких не випускали нікого, – і інші, російські села, за якихось десятків кілометрів, де люди хоч і бідували, але не голодували... У цьо-

му романі можна шукати відповідь, чому в сьогоднішній Україні схід чекає до себе більшої уваги, чому стала можлива ЛНР і ДНР, що в головах і душах людей, які живуть тут...

За силою передачі надскладних емоцій і життєвих катастроф Світлана Талан наближається до нобелівської лауреатки Герти Мюллер. За глибиною і чіткістю зображення деталей голоду 1932-1933 років роман «Розколоте небо» став на один

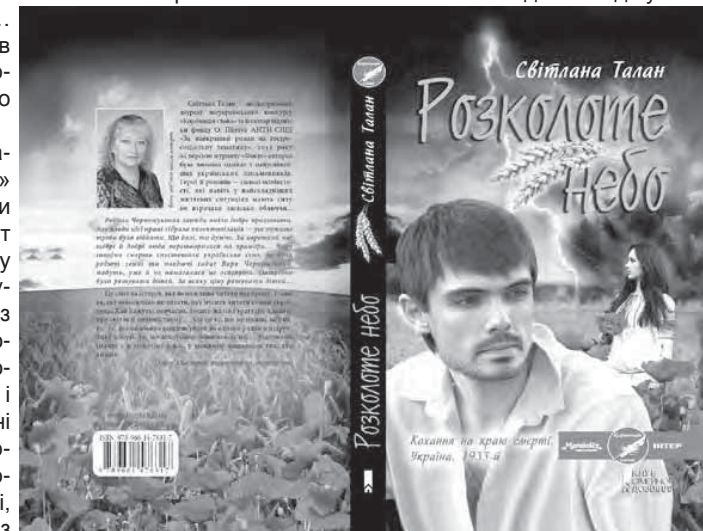

любовний трикутник, де третього зайвого визначають і видаляють вищі сили; діти-квіти, які дивом виживають; зло, що переходить усі межі, і всепереможне добро...

Герої роману «Розколоте небо» не раз і не двічі називають іродами тих, хто творив беззаконня, прикриваючись законами. Усі намагання збагнути логіку дій активістів-комуністів зазнають поразки, спроби відшукати людяні риси в тих, хто став знярядям винищення власного народу виявляються марними. Єдине пояснення, яке видається більш-менш реалістичним попри всю свою фантастичність, – те, що на українській землі у 20-30 роках ХХ-го століття орудував диявол. Невеличке село Підкопаївка на Луганщині перетворилася на філію пекла. І, як ми вже добре знаємо, нею в той час стала більша частина нескореної України.

Сама земля тут просякнута жахом, на кожному метрі – літри крові і тонни проклять... Непрошені, невідпущені душі досі кружляють тут, і щоб виправити це, треба назвати поіменно, усіх, і молитися, молитися, молитися чистими тихими молитвами. Нам усім, усій Україні, усім миром. Молитися і просити прощення за те, що наші предки не зупинили садистів. За те, що не змогли, не вміли чи не знали. За розколоте небо над їхніми головами – щоб воно стало єдиним над нашими...

Ольга Хвостова

«З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ»

Шановний пане редакторе!

Ласкаво Вас прошу, якщо можете і є місце в наступному числі «БОРИСТЕН» помістити мій вірш присвячений Іванові і Марусі Гнип. Його я написала в їх честь з подякою за їх щедре серце. При цьому залучую вірш для вашого видання. Про Івана і Марусю Гнипів читала в Бористені.

Їх обох я знаю ще з 1950 року, коли нові емігранти приїхали до США в місто Сиракузи. Там мій тато, о. Семен Гаюк, організував з новоприбульців Українську Православну парафію св. Луки, яка тепер є на передмісті Сиракуз, в Воренс, штат Нью Йорк. В хаті панства Гнипів ми сходилися раз на тиждень на співанки церковного хору. Це тривало більше як два роки, поки з'їхалося більше наших людей. Тоді громада закупила будинок, де відбувалися проби хору і де наші люди влаштували велику кімнату на церкву. Такі були перші початки іммігрантів на вільній землі Вашингтона. Саме тоді Іван Гнип познайомився з Марусею Злиденною.

Щиро дякую. Слава Україні!

Мирослава Гаюк Дмитріюк (США)

ІВАНОВІ І МАРУСІ ГНИП – ДРУЗЬЯМ МОЛОДИХ ЛІТ!

Івана й Марусю - я здавна їх знала,
Це щирі і добрі є друзі мої,
Хоч я на весіллі у них не гуляла,
Та віддала не стерла чуття приязні.

Вони в Калфорнії, де сонечко сяє,
А я у Нью Йорку, де сніги летять
Та спомини наші про дружбу лишилися,
Ті дні молодечі в думках ще шумлять...

Іван і Михайло (бо авта вже мали),
Раненько в неділю, щоб нам допомогти
Всю нашу родину вони забирали,
Щоб через все місто до церкви везти.

А в церкві, в каплиці, там все розставляли,
Ікони, сосуди й церковний утвар,
Де мій рідний тато у парчових ризах,
За наше здоров'я у Бога благав.

А ми молоді у хорі співали
І гарно молитва до Бога лилася,
Бо мали ми силу на повні груди
Хвалити Господне святее ім'я.

А ще у неділі, як сонце світило,
Збирались ми в парку, всі разом ішли,
Під руки побравшись, ходили, співали,
Аж вже перші зірки на небо зійшли,

Тоді розходились, щоб в другу неділю
І знов всім зібратись співати прийти.
От так пролетіли літа молоді,
Ніколи не прийдуть – дарма, не проси...

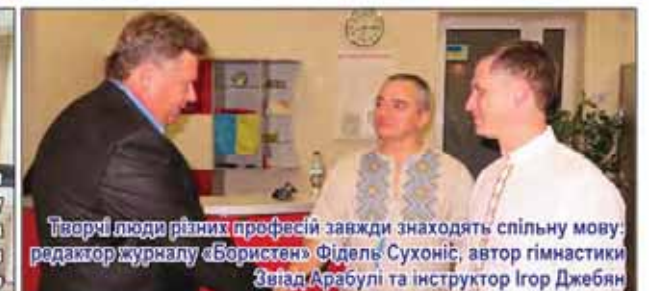
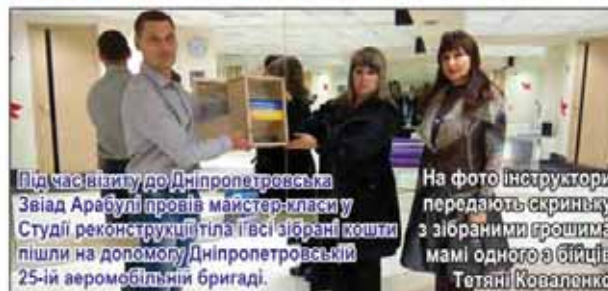
Нам треба молитись і в Бога просити,
Щоб наших нащадків Він нам зберігав.
А спомин про дружбу в літа молоді
Тримати як скарб той, щоб він не пропав.

Мирослава Гаюк Дмитріюк
8.10. 2014

Об'єднані однією думкою

Нам завжди приємно, коли з героями наших матеріалів ми зустрічаємось вдруге і втретє, коли проекти, про які ми колись говорили в інтерв'ю, реалізуються. Так сталося і з героями липневого «Бористену» - люди, які познайомили нас з філософською гімнастикою «Хаду» 4 жовтня відкрили свій перший проект - Студію реконструкції тіла Хаду. «Бористен», як перший журнал, який писав про Хаду у Дніпропетровську, відвідав цю цікаву імпрезу.

Підготувала Мирослава Борхес

КАВА, ТАНЦІ ТА КІНО ЗІГРІЛИ ОСІННІЙ ДНІПРОПЕТРОВСЬК

Бразилія стала другим домом для багатьох українців. Українська діаспора у Бразилії та журнал «Бористен» - давні друзі. І нам дуже приємно, що у ключових етапах створення Почесного консульства Бразилії у місті Дніпропетровську журнал «Бористен» брав активну участь.

Зокрема, минулого року редактор журналу Фідель Сухоніс та почесний консул Бразилії в Дніпропетровську Олег Василенко відвідали цю фантастичну країну.

Під час цієї зустрічі відбулося знайомство з послом України в Бразилії паном Ростиславом Троненко.

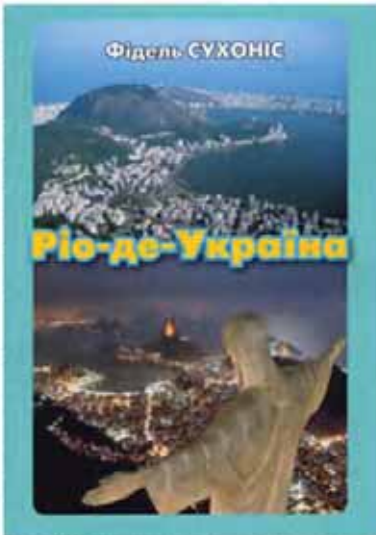
У грудні минулого року редакція журналу «Бористен» виступила одним з організаторів бізнес-можливостей Бразилії у Дніпропетровську. Також минулого року Надзвичайний і Повноважний Посол Федеративної Республіки Бразилії в Україні Антоніо Фернандо Круз-де-Мело завітав до Дніпропетровська. Пан Фернандо приїхав на запрошення редактора журналу Фіделя Сухоніса та тоді ще керівника ініціативної групи зі створення Почесного Консульства Бразилії у місті Дніпропетровську Олега Василенка.

Візит пройшов у невимушеній атмосфері, а останній день відзначився зустріччю пана Посла з бразильськими футболістами команди «Дніпро»-Віктором де Пауло Джуліано, Лейті Насіменту Матеусом та Сілва Баселаром Дугласом.

Для журналу «Бористен» країна карнавалів та футболу давно стала другом. Багато наших авторів та читачів живе в цій країні. І перше наше відрядження у 2010 році стало основою для написання юниги Фіделя Сухоніса «Ріо де Україна».

В українських культурних центрах в Ріо де Жанейро та в Курітібі ми зустрічались з українцями, які не були на батьківщині більше 20 років. І коли вони

дізнались, що у місто приїхали журналісти та редактор українського журналу, то одразу запросили нас на зібрання. Ці люди не забули рідну мову, а чуючи нашу розповідь про Україну, багато хто заплакав, адже рідна країна залишається в серці назавжди.

Тому такі культурно-кінематографічні фестивалі – це місток між діаспорою та материковою Україною, розбудова потенціалу нашої держави у контексті відносин «Європа-Світ».

Надзвичайний і Повноважний Посол Федеративної Республіки Бразилії в Україні Антоніо Фернандо Круз-де-Мело відкрив і привітав організаторів та учасників Фестивалю, зазначивши, що культура – це основа єднання двох країн. Розпочав свій виступ пан Посол з хвилини мовчання в пам'ять про загиблих українських солдат на Сході нашої держави. Інструктор Студії реконструкції тіла Хаду

Ігор Джебян, журналіст (журнал «Бористен») Дарина Сухоніс-Бутко, Надзвичайний і Повноважний Посол Федеративної Республіки Бразилії в Україні Антоніо

Фернандо Круз-де-Мело, почесний консул Бразилії в Дніпропетровську, засновник Фестивалю Олег Василенко.

Цікаві майстер-класи перенесли спекотну Бразилію в прохолодний Дніпропетровськ.

бразильську співпрацю в контексті журналу «Бористен».

Республіки Бразилії в Україні Антоніо Фернандо Круз-де-Мело та креативна молодь Tandem Events [by CPG] (Микола Сиденко, Андрій Юраго (Кислий), Ліка Целікова, Михайло Корчагін).

Підготувала Мирослава Борхес
Фото Tandem Events

У СВІТІ ЦІКАВОГО

На заході Венесуели ближче до кордону з Бразилією розкинулися надзвичайні гори – Ауянтепуй. В цій місцині надзвичайно цікава фауна і флора, якої немає в інших джунглях. Там жаби не вмюють стрибати, а скручуються в кулак і котяться по кручі куди їм треба. Саме тут живуть павуки-птахоїди. Вони живляться птахами, жабами, хробаками, яких у цих місцях Венесуели досить багато. Це коли б не найбільші на нашій планеті павуки. Відстань між лапами до 30 сантиметрів, а маса може становити півкілограма. Забарвлення птахоїдів сильно варіює, зазвичай різні відтінки коричневого, деякі мають дуже яскравий вигляд. Вони населяли сушу мільйони років тому, ймовірно ще задовго до того, як з'явилися динозаври. На відміну від хребетних тварин, павуки не мають внутрішнього скелета, сліди якого могли б зберегтися в різних скам'янілостях. Птахоїди поселяються в старих пенях, повалених деревах, або у кронах джунглів. На кінчиках їхніх лап розташовані спеціальні волоски, які дозволяють пересуватися по гілках та гладкій поверхні листя.

Індіанці з племені Пемон мають павуків – птахоїдів за найбільший деликатес. Тому що цей павук ховається в дуплі, під корінням дерев його важко знайти. Однак, чоловіки племені знають як вловити птахоїда. Коли знайдуть дупло, гілкою штрикають – дразнять павука аж поки той не вилізе роздратований, тоді мисливець заганяє шпичак в спину жертві. На шпичаку павука смажать на вогні. Найперше щоб обпалити отруйне волосся на лапах і животі, а потім вже доводять до готового для споживання стану.

Раїса Хейлик
(США, колишня венесуелька)

«БОЛИТЬ»

РОЗКІШНЕ ВЕСІЛЛЯ

11 жовтня 2014 року, львівський митник, депутат Львівської облради, кандидат у народні депутати до Верховної Ради України в 122 окрузі ІВАН БОКАЛО, справив весілля своїй донечці Наталі. Весілля відбулося у найдорожчому готелі Львівщини "Ріксос Прикарпаття", що належить бізнес групі Ріната Ахметова. До готелю молодода пара Наталя і Олександр прибула ГЕЛІКОПТЕРОМ (цікаве скільки треба заплатити за таку приємність). Ведучим на на весіллі був сам Олександр Педан, а забавляли гостей співачка Злата Огневич і гурт "ТІК" (думаю, що це не був безкоштовний концерт, а треба було, щоб пан Бокало солоно заплатив). Банкетний зал був прекрасений тисячою живих квітів. Можна лише здогадуватися які напої і їжа були там сервовані. Одним словом весілля в стилі людей які дорвалися до влади і нажилися маєтків на людській кривді (а народна мудрість каже, що вони щастя не дають). Всю цю розкіш можна оглянути на відео замщеному на «You Tube». Таку подію без перебільшення можна назвати цинічною, неморальною, не етичною, безсовісною. Тоді коли в країні триває нищівна війна, коли боронити Вітчизну йдуть молоді люди, (часто у віці, ваших дітей пане Бокало, або молодші), між іншими з Львівщини, залишаючи малих дітей, дружин, старих батьків. Дуже часто не мають теплого одягу, або взуття, ба не один раз бувають голодними, під постійними обстрілами ворогів, без відпочинку. Може краще би було зробити скромне весілля а ці гроші (набуті "чесною працею") призначити на допомогу воїнам, які захищають Україну і всіх хто в ній живе. Думаю що на багато більшою душевною радістю є допо-

магати іншим у потребах ніж бути бездушним і думати лиш про свої розкоші. Пам'ятаймо, що всі ми колись станемо перед справедливим суддею, який осудить наші діла. Ці молоді люди йдуть знаючи, що можуть не повернутися живими. Багато з них гине і вже ніколи не повернеться додому. В таких обставинах коли одні гинуть, а їхні сім'ї ледве виживають не згадуючи про пенсіонерів, яким не вистачає на щоденний хліб, справляти такі величаві, гучні банкети просто не по Божому, не морально, це ГАНЬБА. На превеликий жаль таких людей подібних до пана Бокало в Україні дуже багато. Україна ніколи не стане можливою, справедливою державою, якщо такі люди як пан Бокало і йому подібні будуть обіймати державні посади, або не дай Боже увійдуть до Верховної Ради України. Вони не поміняються, вони залишаться такими ж безощадними, безсовісними, і будуть думати лиш про те, щоб як найбільше загарбати для себе, щоб жити в розкошах, тоді, коли країна в потребі й в біді.

Анізія Путько-Стех
(спеціально для «Бористена»)

На конкурс Івана та Марусі Гнип

Глуценко Катерина
учениця 11 класу Військової СЗОШ

Пишу на клаптику
Альбомного паперу,
А за вікном лютує
Буревій.
Думки плетуть
Скажену ахінею
І просять її в пісню
Перелить.
Дурні авто
Проносяться шалено
Все розмітають, бризкають
Багом.
І моя думка мчить
За ними, мов шалена,
Не боячись промокнуть
Все одно.
«Це осінь, крихітко,
Така пора настала», -
Говорить мені вітер
З вишини.
Все дощ періщить,
Справжня злива стала,
Неначе небо розірвало
На шматки.
Мені то все одно,

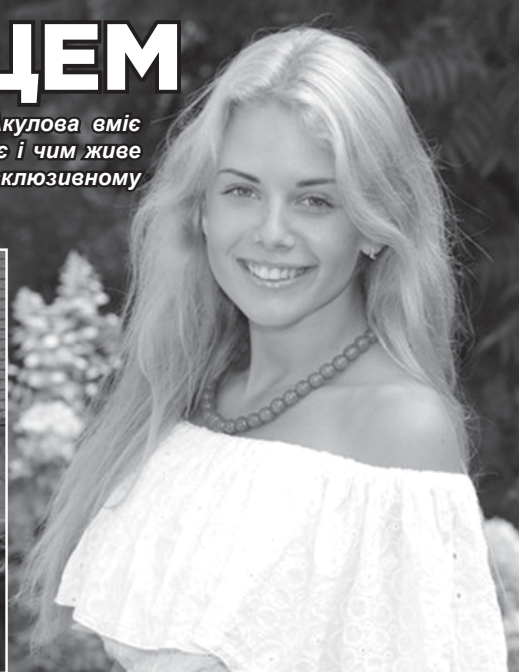
Стою серед дороги
І кличу думку в гості
Зазирнуть...
Сльоза солона
Скотиться тихенько
Багато помилялась я
Мабуть.

* * *

Осінній дощ...
Намокле жовте листя,
Похмує небо
З рання до темна.
В навушниках моїх
Лунає пісня.
Тихесенько сиджу
Біля вікна.
Закуталася в ковдру,
Чай гарячий.
За літом не заплачу,
Не проси.
Бо осінь люблю більше
(дивна наче)
Цей час тужливої,
Спокійної краси.

СПІВАТИ СЕРЦЕМ

Щира, тендітна та навіки закохана в музику Даша Акулова вміє піснею торкнутися душевних струн кожного. Про що мріє і чим живе юна жителька Дніпропетровська читайте в нашому ексклюзивному матеріалі.

- Даша, а як все починалось?

- Почалося все років у 7-8. З 5 років я займалася у дитячому музичному театрі (там було все - танці, вокал, акторська майстерність). Коли викладач з вокалу в цьому театрі (а нині моя вокальна мама) почула мене і запропонувала спробувати займатися індивідуально, саме вокалом, я погодилась. Звичайно, я тоді ще була дуже маленька, аби думати про кар'єру, але почала заняття. В 11 років я покинула театр, адже він забрав надто багато часу і сил, і вже повністю занурилася саме у вокал.

- Який виступ на даний момент запам'ятався найбільше і чому?

- Ухх, таке питання. Напевно, як не крути, а телебачення відіграє, безумовно, свою роль. Це виступ на «Голос Діти». Перший серйозний показ мене на екрані (хоч і не вдалий, як і багато того, що відбувається вперше з нами в житті) але все таки, важливий ефір. А чому запам'яталося, то це тому, що Даша, як завжди, не вміє тримати язика за зубами, а свою думку і емоції при собі, коли це потрібно! Моє скандальне інтерв'ю мені запам'ятається на все життя (посміхається).

- Ти брала участь у проекті «Голос. Діти», а чому зараз не хочеш піти на «Х-фактор» або на «Україна має талант»?

- Та, власне кажучи я була і на всіх цих проектах. Але справа в тому, що СТБ мене котрий рік не приймає в свою родину. Минулого року я навіть пройшла на телекастинг і поїхала в Київ на «Х-фактор», де мене просто принизили і безпідставно розкритикували. Кондратюк і всі його сусіди-журі сказали, що я зовсім не вмію співати, а, дослівно «Бекаю як вівця» і що мені зовсім тут нема чого робити. Якщо бути зовсім відвертою, саме на СТБ все відбувається дуже жорстко. Ти нікому в цілому і не потрібен, просто або цікава історія, або красива картинка. Цей канал залишив глибоке розчарування в мені. З тих пір на такі проекти я не ходжу. Хоча, хочу дочекатися 18 і піти вже на дорослий «Голос», адже на «плюсах» зовсім по - іншому. Такі шоу, якщо ти проходиш і тебе показують, безумовно роблять тобі дуже класну, до того ж безкоштовну рекламу, що дуже навіть не погано. Але в основно-

му, вони всі йдуть за чітким і розпланованим сценарієм, і судді вже самі знають кого будуть направляти, а кого беруть просто для ефірів або ж масовки.

- Твоя родина активно підтримувала Майдан, а зараз - українську армію. Розкажи про час, проведений в Києві на Майдані.

- Скажу лиш одне: наш дух не зломить ніхто, і те, що я бачила вразило мене. Мільйони людей, одна ідея, один народ. Це почуття важко передати.

- Ти ще навчаєшся у школі. Як однокласники сприймають твою вже сформовану, в певних кола, популярність?

- Коли брала участь у проекті «Голос. Діти» багато знайомих проявили себе з іншого боку, і показали себе справжніми. З деякими я і зовсім перестала спілкуватися, хоч і сиділи разом за однією партою. Деякі підтримали (але в основному це були вчителі). Є такі, хто вважає мене «зоряною дівчинкою з високою самооцінкою». Завжди є багато різних думок, адже всім подобатися неможливо. Але я відкрита для всіх, і якщо хтось щось думає не так, то я готова спростувати всі стереотипи щодо мене. Я абсолютна така ж, як і всі мої однолітки, просто з певними цілями в житті, вони ж теж у всіх різні. Я просто йду своєю дорогою і сподіваюся, все складеться добре.

- Музика - твоє життя, але чим ще ти любишся займатися поза навчанням?

- Так, музика - це моє все. Але, якщо я вже творча людина, то буду творчою в усьому. Я дуже люблю писати вірші, але щось або хтось повинні мене сильно надихнути або зачепити, щоб вийшло щось хороше. Пишу також слова до наших з братом пісень. До речі, скоро одну з них можна буде послухати в запису. Пісня називається «Відпускаю». Люблю писати українською, і трохи соромлюсь, що мало вживаю її в повсякденному житті, хоча це можна виправити. Всі наші пісні я обов'язково присвячую комусь ... Також дуже люблю допомагати мамі у побуті - це мені вже точно стане в нагоді в житті!

- Яку музику любиш, які артисти подобаються?

- Ой, люблю слухати абсолютно все! Починаючи від Бумбокса, Коржа та ОЕ і закінчуючи улюбленою оперною

співачкою Анною Нетребко. У повсякденному житті, я не слухаю класичну музику, її і так достатньо в моєму робочому процесі. А так, я можу слухати все, крім важкого року.

- Наступного року ти вже будеш студенткою. Як уявляєш своє життя?

- Чесно кажучи, шалено боюся. З одного боку ти належиш тільки собі, у тебе вже своє доросле самостійне життя і ти можеш робити все, що тільки заманеться, а з іншого, тільки ти несеш за себе відповідальність і відповідаєш за все зроблене. Я дуже люблю Київ, куди і збираюся вступати. Єдиний мінус, так це тільки те, що він просто нерально величезний для мене. Дуже сподіваюся на те, що все буде складатися добре, і буде коли розважитися. Як

не крути - золоті студентські роки, як каже моя сім'я. Буде складно, але цитуючи пісню Вакарчука «Хіба хто сказав тобі, що буде легко, та хіба ти можеш жити без мети...»

- Що для тебе є приводом для гордості в житті?
- Моя родина! Ті, хто завжди поруч і завжди підтримують, ті, хто витримують мене і дають поштовх йти вперед. Буде дуже складно справлятися без них на відстань, але ми все подолаємо!

- Дякую тобі, бажано, аби наша наступна зустріч була вже з відомою і поза Україною молодою співачкою Дашею Акуловою!

- Дякую вам і до зустрічі!

Розмовляла Мирослава Борхес

Фото з особистого архіву родини Акулових

ПОКРОВА – САКРАЛЬНЕ СВЯТО ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Чотирнадцятого жовтня відзначається одне з найбільш шанованих свят в Україні - свято Покрови Пресвятої Богородиці, або, як зазвичай кажуть, «Покрови» чи «Святої Покрови».

За легендою, у цей день військо давніх русів на чолі з Аскольдом взяло в облогу Константинополь. Мешканці міста в гарячій молитві звернулись до Божої Матері з проханням про порятунок. Богородиця з'явилася перед людьми та вкрила їх своєю покровою (омофором). Після цього вороги вже не могли побачити цих людей. Як вказують деякі джерела, вражений Аскольд та його дружинники прийняли святе хрещення і стали християнами.

На території України найдавнішою церквою, присвяченою святу, є церква в селі Сутківці Хмельницької області, зведена у 1467 році як фортеця.

Для козаків Покрова була найбільшим святом. Цього дня відбувалися вибори нового отамана.

Наші лицарі вірили, що свята Покрова охороняє їх, а Пресвяту Богородицю козаки вважали своєю заступницею і покровителькою. На

Запорожжі була церква святої Покрови. Козаки збудували також багато однойменних храмів та шанували особливо ікони Покрови. Деякі Покровські храми, переважно XVIII століття, вціліли до нашого часу. Перлинами української архітектури можуть вважатися Покровський собор Харкова, зведений у 1689 році, у стилі мішаного козацько-московського бароко, та київська трибна церква Покрови на Подолі, збудована у 1766 році Григоровичем-Барським.

Відомий дослідник звичаїв українського народу Олекса Воропай писав, що після зруйнування Запорозької Січі в 1775 році козаки, що пішли за Дунай в еміграцію, взяли із собою образ Покрови Пресвятої Богородиці. Впродовж століть в Україні це свято набуло ще й козацького змісту та отримало другу назву - Козацька Покрова. З 1999 року свято Покрови в Україні відзначається як День українського козацтва.

1942 року в цей день було офіційно утворено Українську Повстанську Армію, яка теж обрала собі свято Покрови за день Зброї, віддавшись під опіку святої Матері Богородиці. Українська Повстанська Армія боролася за самостійну Україну, воювала проти польської Армії Крайової, гітлерівської Німеччини і Радянського Союзу. Таким чином, Покрова святкується в нас не тільки як народно-релігійне, а й національне свято.

«Покрова накриває траву листям, землю - снігом, воду - льодом, а дівчат - шлюбним вінцем». В українських селах до сьогодні дотримуються давньої народної традиції грати весілля після Покрови. Шлюбна пора в Україні - від Покрови і до початку Пилипівки. До Покрови завершувався період сватань і приго-

тування до весіль, який починався після Першої Пречистої.

Дівки, яким надокучило дівувати, молилися: «Свята мати Покровонько, покрий мені головоньку, хоч ганчіркою, аби не зостатися дівкою», «Мати-Покровонько, покрий Матір сиру Землю і мене молоду».

А на Поділлі дівчата казали: «Свята мати, Покровонько, завинь мою головоньку, чи в шматку, чи в онучу — най ся дівкою не мучу!»

У Карпатській Україні до Покрови поверталися всі пастуші отари з полонин і завершували останню мандрівку чумаки.

Для того, щоб усі члени сім'ї були здоровими, на Покрову старша господиня брала вишитого рушника, що був над іконою Богородиці, і розвішувала його над вхідними дверима.

В народі збереглося повір'я, що у Пресвятої Діви є опікун Покров, якого просили: «Батеньку Покров, накрив нашу хату теплом, а господаря - добром».

Власн.Інформ.

«У ІВАНА СМІХОВАНА»

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ПУТІНА ЗА ПЕРЕДБАЧЕННЯМ КАРПАТСЬКОГО МОЛЬФАРА

«Если русским предоставит выбрать себе предводителя, они выбирают самого лживого, подлого, жестокого, вместе с ним убивают, грабят, насилюют, впоследствии сваливают на него свою вину. Спустя время церковь провозглашает его святым»... Михаил Евграфович Салтыков-Щедрин. А после этого его убьют, отравят, задушат или повесят ...

В Кремлі маленький Вова -
Імперії оплот.
А з Києва й до Львова
Всі кажуть - ідіот.

Скажу і я до слова:
До Вови був Пол Пот,
Який вбивав народ свій,
Як Путін ідіот.

До Вови теж жив карлик,
І нищив від і од.
А звали: „батько” Сталін,
Насправді ж - ідіот.

Тоді ще правив й Гітлер
Та збожеволів от...
Про Третій Рим він мріяв
Як Путін ідіот.

Адольф Гі*** здох плачевно -
Його спалив народ.
І отруївся Геббельс,
Бо теж був ідіот.

За те обох їх досі
(Такий ось поворот)
Аж до безтями любить
Кремлівський ідіот.

Маленький зріст в кретина
Зате великий рот,
Бо хоче проковтнути
Весь світ цей ідіот.

Усе гребе під себе,
Бо хоче так народ...
А підірветься ж Вова,
Бо ж Вова – ідіот.

Якщо поглянуть в очі,
То навіть патріот,
Не думаючи скаже,
Що Вова ідіот.

Прийде й петля на Вову -
Світ об'явив бойкот, -
Бо бачить світ, що Вова
Шизоїд - ідіот.

Уже в Криму Володя
Вважається банкрот.
Бо всім тепер відомо
Що Вова ідіот.

Сміється світ із Вови -
Суцільний анекдот, -
А він на світ той чхає
Бо ж Вова - ідіот.

Імперія велика
І в ній великий флот.
На ум й на зріст маленький
Сам Вова ідіот.

**ПУТИН НАСТОЛЬКО КРУТ, ЧТО ОН НЕ ПЛАЧЕТ
ОН МИРОТОЧИТ**

Одне мене дивує -
Як править цей урод,
Який народ вбиває,
То що ж це за народ?

Невже пошився в дурні?
Досяг таких висот,
Якщо в Москві на троні
Сидить той ідіот.

Якщо народ це терпить,
І Вові там „почот”,
То Вова буде править,
Хоч Вова й ідіот .

Святим зробили Вову
В Москві такий народ -
Повісили ікону -
В іконі ідіот.

І славлять всі Володю,
Чимало вийшло од,
Але між од ні слова,
Що Вова ідіот.

Прийшов і час Володі
Поклав до сотні рот
Ще й на Донецьким фронті
Кремлівський ідіот.

Як зрадять скоро Вову:
Гукнуть: – На ешафот,
Нарешті ж бо узріли,
Що Вова ідіот.

Та трапилося нещастя,
Пішов такий цейтнот:
Судить не можна Вову,
Бо ж Вова ідіот.

Й назад поїхав Вова -
Гага - не Москва -
В Москві зсукали Вові
Міцного мотузка.

І хтось з святих повісив,
Так розповів народ,
Бо Вова юридичний
Й клінічний ідіот.

І так покінчив Вова -
Такий от поворот:
Відправив піп до чорта,
Бо ж Вова ідіот.

Тепер сидить в Аїді,
Цей Вова ідіот
Всі п'ють смолу кип'ячу
А Вові л'ють не в рот...

Бо Вові ставлять клізму,
Бо Вова ідіот
І Вульзивул дозволив
Йому у зад, не в рот.

Бо Вова імператор,
А з ним і ще Пол Пот
І їм обом від чорта
Вливають в ніс ще й йод.

Такі у пеклі ліки
Чортів там цілий взвод
І так вони лікують,
Якщо хтось ідіот.

Смолу дають кип'ячу
Й сірчану кислоту,
Щоб вичистити пекло
Й навести чистоту.

До цього був порядок -
Смолу вливали в рот
Так от прислали Вову,
А Вова ж ідіот.

І все пішло навкоси –
Не вистача кислот,
Бо ж Вова там не перший
У пеклі ідіот.

Їх там було чимало,
Як в лісі тих колод.
І головний між ними
Кремлівський ідіот.

Щоб зняти фікс-ідею
Засунули у рот
Йому ще дві гранати
Й зірвався ідіот.

Ось так покінчив Вова
Життєвий путь і от
Усі тепер дізнались,
Що Путін ідіот.

**Року Божого 2014,
місяця вересня, дня 28
Олег Черногуз (м. Київ)**

ОЛЕГ ПОПЛАВСЬКИЙ (м. Дніпропетровськ)

Актуальні сторінки історії України

Вивчення історії свого народу завжди відіграло і відіграє визначальну роль у вихованні масової суспільної самосвідомості, оскільки воно єднає людей усвідомленням спільності їх історичної долі, викликає почуття палкої любові до Батьківщини, до її героїчного й водночас трагічного минулого, відроджує в пам'яті народу образи видатних історичних діячів. Знайомство з історичним минулим України засвідчує, що український народ має давні традиції визвольної боротьби за національну незалежність і власну, суверенну державу. Саме ці традиції, тривала історія й породжують у людей відчуття перспективи, впевненість у завтрашньому дні, віру в те, що сучасне непросте становище – лише тимчасове явище.

Останні події в Україні є прямим свідченням того, що в державі відбувається процес пошуку та створення ефективної моделі розвинутої європейської країни. Становлення української державності характеризується складним переходом від тоталітарної схеми державного устрою до демократичної, від командно-адміністративної до ринкової економіки та реструктуризації форм власності, реформуванням основних інститутів влади. В умовах відсутності політичної сили, яка могла б консолідувати сучасне українське суспільство все це призводить до порушення суспільно-політичної та економічної рівноваги в державі, появи територіальних та національних суперечностей, які стимулюють процеси посилення сепаратистських настроїв, проголошення вкрай небезпечних гасел, дезінтеграції країни, розчленування її на окремі адміністративні одиниці. Історія переконливо підтверджує, що коли подібні настрої мають суттєві історичні підстави, коли у суспільстві відсутня загальнонаціональна об'єднувальна ідея, прийнята як на «сході», так і на «заході», такі суперечності можуть поступово знищити державний організм зсередини. А якщо до цього процесу додаються зовнішні впливи, то виникає вже реальна загроза національній безпеці країни.

Сьогодні наша держава знаходиться у стані війни. Анексія Криму Росією й експорт тероризму на Донбас переконливо довели, що за північно-східним кордоном Україна має справжнього агресора. Кремлівська верхівка нахабно знева-

жила міжнародне право, розпалала на своїх теренах справжню шовіністичну істерію про українських неонацистів, керованих нелегітимною київською хунтою. Російська влада легалізувала слово «фашист», використовуючи його з метою дискредитації всього, що має відношення до України, розпалення ворожнечі між братніми українським та російським народами. Так, з легкої руки контрольованих Кремлем російських засобів масової інформації, майдан був названий «фашистським», Крим визволили від «фашистського агресора», потім в Україні з'явився новий президент – «спільник фашистів». А далі з'явилася «фашистська загроза» росіянам в Донецьку та Луганську, озброєні як за рахунок Росії, так і за кошти «п'ятої колонії» групи терористів, проголошення вкрай небезпечних гасел, дезінтеграції країни, розчленування її на окремі адміністративні одиниці. Історія переконливо підтверджує, що коли подібні настрої мають суттєві історичні підстави, коли у суспільстві відсутня загальнонаціональна об'єднувальна ідея, прийнята як на «сході», так і на «заході», такі суперечності можуть поступово знищити державний організм зсередини. А якщо до цього процесу додаються зовнішні впливи, то виникає вже реальна загроза національній безпеці країни.

Останні події на сході України яскраво свідчать про те, що спроби сучасних творців так званих «народних республік» підтримуються і фінансуються не тільки місцевими елітами, які внаслідок подій початку 2014 року опинилися відстороненими від важелів політичного впливу, а й політичними колами сусідньої держави. Невипадкова велика кількість російських трикологів над бунтівним

Донбасом, а заяви окремих російських політиків про «тектонічний розлом» України, «вісім російських областей України» свідчать про вмилу та сплановану кремлівську режисуру подій у східних областях нашої держави.

Сепаратистські гасла, які досить потужно залунали останнім часом на сході держави, заклики до запровадження так званої федералізації, «південно-східної автономії», лихоманкові ініціативи северодонецьких форумів 2004 та 2008 років, анексія Росією українського Криму, сьогоднішня бурхливе загострення політичної ситуації в Донецької, Луганської, Одеської областях з втручанням у наші внутрішні справи російських режисерів з дестабілізації в Україні стають примітними ознаками масової тривоги, яка охопила українське суспільство. Розкол держави з передвирборчої технології окремих політичних сил перетворюється у сумну реальність. Не завжди адекватно, а часто з запізненням, мляво реагує на подібні виклики владний істеблішмент, який лише діагностує й констатує проблеми, замість їх усебічного вивчення та ефективного вирішення. В таких умовах, коли Україна виразно дезінтегрована у всіх відношеннях – регіональному, економічному, політичному, культурно-духовному, мовному, національному, релігійному – проблеми пошуку і практичної реалізації адекватних цим зарозам заходів, наукового обґрунтування пріоритетів національно-державної політики набувають особливої актуальності.

З цією метою варто звернутися до історичного досвіду, зокрема періоду відродження української державності (1917 – 1921 рр.), коли Лютнева буржуазно-демократична та Жовтнева соціалістична революції в Росії, національно-демократична революція в Україні, братовбивча громадянська війна призвели до сплеску сепаратистських гасел, створення багатьох так званих «радянських республік» на Півдні нашої країни.

Наприкінці 1917 – на початку 1918 рр. Україну вразила гостра політична криза, в основі якої лежали соціальні та національні суперечності. Розв'язати їх без застосування міжособної збройної боротьби не вдалося. Оголошення РНК РСФРР війни Українській Центральній Раді змусило останню форсувати підписання мирної угоди з країнами Четверного союзу і водночас запросити їх допомоги стримати більшовицьку експансію. Натомість прихід іноземних військ в Україну супроводжувався встановленням жорстокого окупаційного режиму, пограбуванням її матеріальних ресурсів,

на осмисленні досвіду і уроків становлення української державності на різних етапах нашого минулого, зокрема, за часів національно-демократичної революції в Україні. В радянську добу такого роду наукові статті нерідко класифікувалися як націоналістичні прояви, але вони, безперечно, є важливими і почвальними для всього українського суспільства. Неабиякий інтерес як українських, так і зарубіжних професійних дослідників продовжує викликати генезис формування радянської системи, бо саме перемога більшовиків відіграла кардинальну роль у подальшій долі не лише українського, а й багатьох інших народів, серйозно вплинувши на процеси суспільного розвитку в Європі та світі. Саме в такому плані сьогодні є всі підстави говорити про історичний досвід комуністичної революції в Україні, коли швидкоплинність політичних процесів в Україні, втручання в її внутрішні справи російських більшовиків дали могутній імпульс до бурхливого зростання в країні се-

ня не допустити відновлення влади Української Народної республіки та, відповідно, Центральної Ради, котра її проголосила, в Донецько-Криворізькому регіоні – на території, винятково важливий в економічному та стратегічному аспектах із погляду більшовиків. Дуже показовим є той факт, що одразу після проголошення сепаратистської республіки на IV обласному з'їзді було задекларовано фундаментальну мету, яка, власне, й не приховувалася – приєднання її території до Радянської Росії.

Географічно Донецько-Криворізька Республіка охоплювала більшість земель споконвічно українського сходу та півдня й не тільки. Це – Донеччина, Харківщина, Сумщина, Херсонщина (включно з Кривим Рогом), Катеринославщина (включно з Олександрівськом – нині Запоріжжя), Єлисаветград (зараз Кіровоград) і, крім того, частина тодішньої Облаеті Війська Донського з Таганрогом. Столицею республіки був оголошений Харків.

Актуальність теми створення та існування Донецько-Криворізької радянської республіки дуже важлива через низку причин. По-перше, сьогодні, успішно здійснивши прорив до незалежності й забезпечивши політико-правове оформлення національної держави, українська спільнота, на жаль, не надто далеко просунулася вперед у напрямку гармонізації фундаментальних інтересів нації та її фактичної, а не уявної консолідації. В результаті на початку ХХІ століття перед українським суспільством постають, по суті, ті ж самі проблеми й виклики, що і на початку минулого. При цьому ми й досі не тільки не намітили контурів та шляхів подолання регіональних розбіжностей і суспільно-політичної роз'єднаності, але й не виробили більш-менш осмислених й зрозумілих для всіх засад утвердження реальної соборності. Ментальна, світоглядна, мовна, культурна, релігійна поліваріантність нашого суспільства нерідко породжує додаткові проблеми замість того, щоб стати креативним базисом її безцінного цивілізаційного розмаїття. Про роз'єднаність українського суспільства нині говорять дедалі частіше й тривожніше. Звісно, це поки що не розкол, не глибоке ідеологічне протистояння, однак, за певних обставин, **Продовження на 26 стор.**

«УКРАЇНА МАЄ ВСІ ШАНСИ ОТРИМАТИ «ГРИМУЧУ СУМІШ» СУСПІЛЬНИХ НАСТРОЇВ У РІЗНИХ СВОЇХ ВИЯВАХ І У РІЗНИХ СВОЇХ РЕГІОНАХ»

а отже, посиленням дестабілізації у суспільстві.

Події, звершення та наслідки революції займають чільне місце і в історії Росії, і в історії України. Оцінка їх ніколи не була однозначною. І це природно, адже мова йде про долю й саме існування цілих класів, груп, прошарків населення – мільйонів живих і погублених цією революцією людей. За справді видатної ролі Української революції у долі нашого народу здобутки в дослідженні її історії не такі вже й вагомими. Пояснюється це дуже непростим процесом опанування досвіду 1917 – 1921 рр. Тим більше, що перебіг сучасних подій на буремному Сході дуже нагадують колірні відпрацьовані сценарії сторічної давнини.

Зотриманням Україною довгоочікуваної й жаданої незалежності вітчизняні історики помітно активізували свої зусилля

паратистських тенденцій, створення на українській території різних маріонеткових режимів, розчленування держави на «окремі республіки», підпорядковані російському центру. Однією з них була Донецько-Криворізька радянська республіка.

Це своєрідне квазідержавне формування було організовано ініціативи більшовицьких лідерів Донецького і Криворізького басейнів (передусім Артема (Ф.А. Сергєєва) на теренах Східної та Південної України на початку 1918 року й проіснувала лише два місяці. Із боку її організаторів (окрім уже згаданого Артема можна назвати В. Межлаука, В. Філова, С. Васильченка, Б. Магідова, М. Жакова, М. Рухимовича, А. Каменського – саме ці люди увійшли до складу новоутвореного «уряду» республіки – Ради Народних Комісарів; очолив її Артем) основним спонукальним мотивом явно було прагнен-

Актуальні сторінки історії України

Початок на 25 стор.

особливо при вмілій «режисурі» як з боку доморощених псевдопатріотів, так і зовнішніх «експертів», Україна має всі шанси отримати «гримучу суміш» суспільних настроїв у різних своїх виявах і у різних своїх регіонах. В цих умовах зростає спокуса розв'язання назрілих завдань і за рахунок застосування рецептів минулого, на зразок тих, що призвели свого часу до утворення Донецько-Криворізької республіки. Україна, яка тривалий час була прикладом мирного співіснування кількох етносів, мов і культур у рамках однієї держави, сьогодні опинилася у складній політичній ситуації. Роз'єднаність українського суспільства вже призвела до втрати частини її території, порушення суспільно-політичної рівноваги в державі, всплеску сепаратистських настроїв на Харківщині, Донеччині, Луганщині, Одещині.

Сьогодні на південному сході України тривають масові акції протесту прихильників так званої «федералізації України». Приблизники дезінтеграції і розколу держави проголошують створення Харківської, Донецької, Одеської, Луганської, Південно-Східної та інших «народних республік». Невдоволення, нетерпимість та озлобленість продовжують накопичуватися повсюдно і на цьому фоні неоголошеної терористичної війни проти України окремі політичні сили намагаються зібрати як можна більше політичних дивідендів.

« ОБ'ЄКТИВНІ, ПРАВДИВІ ВИСНОВКИ З МИНУЛОГО ДОСВІДУ МОЖУТЬ БУТИ КОРИСНИМИ ДЛЯ РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ПРОЦЕСІВ, ЩО ВІДБУВАЮТЬСЯ ТЕПЕР »

Спроби сучасних реаніматорів нездійснених раніше намірів відновити так звані «республіки» на Сході і Півдні України підтримуються і фінансуються політичними колами сусідньої держави, а, іноді, регіональними елітами, які внаслідок подій початку 2014 року опинилися відстороненими від важелів політичного впливу. Невипадкова велика кількість російських триколірів над бунтівним Донбасом, а заяви окремих російських політиків про «тектонічний розлом» України,

«вісім російських областей» міфічної путінської Новоросії свідчать про вмілу та сплановану московську режисуру подій на південному сході України.

Глобальним напрямком діяльності сучасних приблизників дезінтеграції України залишається подальше виховання населення Півдня України у головних напрямках російської культурно-духовної парадигми – розумінні історії, мови, релігії. Основні зусилля ідеологів так званої федералізації мають конкретне політичне спрямування – довести, що Південь України – не український, а сама Україна, як і раніше, залишається Малоросією з надуманою культурою, мовою, історією. Вони розглядають Україну як частину «руського мира», яка повинна переймати оцінку свого минулого, яка існує в Росії. Однаковість, єдина система цінностей, відмова від будь-якої національної ідентичності – ось необхідний Москві результат, який дозволить Кремлю легітимізувати свої зазіхання на відновлення імперії, тепер вже у формі путінського Євразійського Союзу.

В умовах політичного протистояння, що супроводжує вибори 2004 року, 2010 року подібні ідеї не набули справжньої підтримки суспільства. Автономістські та сепаратистські гасла стали лише одним із засобів мобілізації електоральних груп на підтримку певних політичних сил у боротьбі за владу. Але вони

нікуди не зникли і сьогодні активно використовуються вітчизняними політичними елітами, фінансуються за межами України.

У цьому сенсі особливі вимоги й особлива відповідальність постає перед українською владою, покликаною нарешті створити всі передумови і забезпечити всі можливості для реального утвердження одвічних і найзаповітніших внутрішніх устремлень народу до консолідованої єдності та спільних, злагоджених дій. А починати таку масштабну роботу вар-

то було б з ґрунтовного дослідження і засвоєння історичного досвіду, в тому числі спроб дезінтеграції України, яку намагалися здійснити російські більшовики наприкінці 1917 – на початку 1918 рр., спираючись на місцевих політичних однодумців. Така робота у поєднанні з найважливішими і визначальними закономірностями соціально-політичного розвитку України могло б стати основою системної, науково збалансованої програми її державотворення в сучасних умовах. Тим більш, що сьогодні наші північні сусіди роблять все, щоб знайти в минулому докази сумнозвучної тези «Схід і Південь – то не Україна, вони цілком спроможні існувати окремо від неї». Прикладом цього став факт виходу у вересні 2011 року першої книги присвяченої історії республіки під промовистою назвою «Донецько-Криворізька республіка: расстрелянная мечта» [1]. Її автором став відомий журналіст і політолог, колишній директор українського філіалу Московського інституту країн СНД В.В. Корнілов. Ця робота є прикладом глибоко ідеологізованого ставлення до історичних подій і має конкретне політичне спрямування – довести, що Південний Схід України – не український, а сама Україна як раніше залишається Малоросією з надуманою мовою, культурою, історією.

По-друге, повернення до глибокого наукового аналізу політичної й соціально-економічної ситуації в Україні на початковому етапі становлення та розбудови радянської влади, формування адміністративно-командної системи надасть можливість уникнути зайвих помилок. Сьогодні конче необхідно продовжувати переосмислення теорії і практики більшовизму як об'єктивного суспільного феномена. Звичайно, не для того, щоб справедливий напрям критичного переосмислення досвіду більшовизму обернувся сліпою апологетикою похвальної історії та однобічним вихваланням його опонентів. Об'єктивні, правдиві висновки з минулого досвіду можуть бути корисними для розуміння сутності процесів, що відбуваються тепер, пролити світло на їх перспективу та імовірні результати. Лідери Української революції 1917 – 1921 рр., абсолютізуючи національні чинни-

ки, не змогли своєчасно запропонувати ефективну соціальну політику, на яку чекала переважна більшість суспільства. В результаті маси перестали довіряти, а потім і взагалі відвернулися від Центральної Ради та Директорії, підтримавши політичний курс більшовиків. Ось чому один з головних уроків для нинішніх властей – не допускати розриву між соціальним і національним факторами. Натомість творче використання досвіду власного минулого допоможе уникнути зайвих помилок у створенні сучасних органів влади, формуванні їх толерантних, партнерських взаємин з суспільством, а врахування історичних уроків сприятиме виробленню і послідовному здійсненню адекватної, гранично збалансованої і, головне, зрозумілої для всіх політики.

Значущість обговорення теми знищення нетривалого існування української державності на початку ХХ ст. полягає і у тому, що й дотепер не існує об'єктивного системного аналізу причин та наслідків створення на території Півдня України на початку 1918 р. таких маріонеткових територіальних утворень, як Українська радянська республіка, Донецько-Криворізька радянська республіка, Радянська Соціалістична республіка Тавриди, Одеська республіка Рад, Донська радянська республіка, частина якої розміщувалась на етнічній українській території. Усі вони були мало пов'язані між собою, але підпорядковані безпосередньо російському центру. Незважаючи на те, що в принципі є наукові праці, присвячені історії Донецько-Криворізької та Таврійської радянських республік, на сьогодні не існує повної ясності щодо причин і мети їх утворення. Немає розлогої, науково обґрунтованої відповіді на запитання: наскільки історично немислимим, політично вмотивованим і економічно доцільним було створення цих республік.

На жаль, до цього часу українськими істориками не переглянуті створені радянською історичною наукою міфи про багатьох більшовицьких вождів, особливо періоду 1917-1921 рр. Це стосується, в першу чергу, широко відомого Артема (Ф.А. Сергєєва) – єдиного і останнього голови раднаркому Донецько-Криворізької рес-

публіки – на початку 1917 р. – громадянина Австралії, підданого Великої Британії [2, С. 357]. Немає сенсу нагадувати, що сьогодні керівники так званих «Луганської народної республіки» та «Донецької народної республіки», які крокують шляхом Артема також мають далеко не українське громадянство.

Тому історія Донецько-Криворізької республіки, інших подібних республік на Півдні України на початку 1918 р. вимагає додаткового й більш поглибленого вивчення. Сьогодні існує потреба комплексного розгляду даного питання. Не дивлячись на те, що у більшості сучасних досліджень досить повно розкриваються процеси становлення та зміцнення радянської влади в Україні, проте й дотепер у вітчизняній історіографії відсутня фактично узагальнююча наукова робота, яка давала б всебічне, цілісне уявлення про увесь причинно-наслідковий блок

історії ДКРР на тлі спроб дезінтеграції України, вчинених більшовиками наприкінці 1917 – на початку 1918 рр. за підтримки їх місцевими прихильниками. Все вищесказане і зумовлює потребу об'єктивного, неупередженого аналізу історичного досвіду для з'ясування історичних передумов, процесу утворення, функціонування і зваженої оцінки результатів існування Донецько-Криворізької радянської республіки.

Бібліографічні посилання:

1. Корнілов В.В. *Донецько-Криворізька республіка: расстрелянная мечта* / В.В. Корнілов. – Х.: Фолио, 2011. – 603 с.
2. *Деятели Союза Советских Социалистических республик и Октябрьской революции (Автобиографии и биографии)*. Репр. воспроизведение Приложения к циклу статей «Союз Советских Социалистических республик», помещенных в 41-м томе Энциклопедического словаря Русского Библиографического института «Гранат». – М.: Книга, 1989. – 831 с.

Свято українського воїна

Президент України Петро Порошенко своїм указом скасував День захисника Вітчизни, яке щороку відзначали 23 лютого.

Натомість глава держави «з метою вшанування мужності та героїзму захисників незалежності і територіальної цілісності України, військових традицій і звичаїв Українського народу, сприяння дальшому зміцненню патріотичного духу у суспільстві та на підтримку ініціативи громадськості» установив інше свято – щороку 14 жовтня, у день Покрови Пресвятої Богородиці, УПА та українських козаків, будуть відзначати ще й День захисника України.

Видатний казахський письменник, перекладач, академік, головний редактор журналу «Тамыр», лауреат багатьох міжнародних і національних премій Ауезхан Кодар надіслав свого прекрасного вірша, в якому щиро підтримує український народ. Із задоволенням публікуємо його в журналі «Бористен».

Хоча й тепер – біда,
Є лицарі-мужчини.
Знов вдерлася орда,
Але живе Україна!

Плював вогнем урод,
Підступні вергав «оди»;
Та гордий ваш народ
Зміг захистить свободу.

Ви вийшли на Майдан
І гідність відстояли,
Хоч гинули від ран
І звірства окаянних.

Століттями в ярмі
Облуди, рабства й крові
Ви не були німі,
Плекали дух і мову.

Моливсь святий Тарас
За Батьківщину-матір –
Ніхто й ніколи вас
Не зміг завоювати!

Ординський хижий клан,
Шовіністичні «меси»
Святі Франко Іван і
Українка Леся

Долали у борні,
Бо слово – грізна зброя, –
Пророки осяйні,
Подвижники, герої.

І з вами крізь віки
Їх слава та звитяга –
Хоробрих козаків
Нескорена держава.

«Небесна сотня» – тут,
Бо незнищенна, з вами.
А кат, мерзенний Брут,
Кривавими сльозами

Ще вмиється, і рід
Той проклятий навіки.
Ви здивували світ!
Благословенні ріки

І гори, і земля
Великих українців.
Люблю я ці поля,
Привітні, щирі лиця.

Тут вільний, наче птах,
Молюся за прийдешність.
І на моїх устах
Це слово – Незалежність.

Бо ви – мої брати,
Орли, не яничари.

Покликали в світі
Від розпачу й печалі,

Тиранів, зайд, вошей,
Без злоби і розбою.
Де цінний той лише,
Хто прагне бути собою.

Хто з правдою – на ти,
Для кого честь – потреба.
Де вищий – люд простий
І на землі, й на небі.

Бо ця земля – свята,
Де рушники і ґанки.
Безсила тут орда,
Що приповзла на танках.

Хай з мордю тхора
Біснує їхній фірер,
Його скінчиться гра –
Впадуть імперські мури.

Бандитський той «Едем» –
Не гідний Батьківщини,
А хто на вас – з мечем,
Від нього і загине.

Не стане Соловків,
Концтаборів, кайданів,
І старших лже-братів...
А час загоїть рани.
Бо Русь – не від Москви,
Русь – тут, так зримо нині.
Слов'ян надія – ви,
І – слава Україні!

Ауезхан Кодар,
Алмати, Казахстан

УКРАЇНСЬКОЮ ПЕРЕКЛАВ СЕРГІЙ ДЗЮБА

МИХАЙЛО БЛЕХМАН

Письменник, перекладач, науковець. Народився в Україні. Нині мешкає в Монреалі. Кандидат філологічних наук (лінгвіст, філолог). Редагує популярний інтернет-альманах «Порт-Фоліо» (Канада). Пише прозу, публікується в журналах, альманахах, антологіях та збірниках в Україні, Канаді, США, Німеччині, Росії. Зараз постійно розповідає на Заході правду про свою Батьківщину – Україну, нищівно засуджуючи російську військову агресію.

СВІЧКИ

Хмари лежали на небі, немов шматочки яблука на кухонному столі. Як вони називаються? Здається, «білий налив». Мені стало весело: я уявила собі, що білий налив впав у воду і вийшов яблучний компот.

– Куди ж поділася моя трубка?
Правда, трохи солоний.
– Я її бачила сьогодні вранці на тумбочці.

Наш корабель плив повз острів, схожий на торт, а в торті – святкові свічки, точнісінько як дерева на острові. Вийшов святковий торт для дуже похилого любителя солодкого.

– Про що ти смієшся, сонечко?
До чого ж я нетямовита! Вода в морі під Різдво холодна, як же яблука можуть зваритися?

– Думав, прибиральниця забрала. Сонечко, ти впевнена, що на тумбочці?

Я здивувалася:
– Невже вона курить трубку?
– Ні, зате її чоловік, якщо у неї, звичайно, є чоловік, напевно курить. Для себе вона поцупить щось дамське.

До сонця приєднався місяць, і тепер їх було двоє: попереду – сонце, ззаду – місяць, а ми – між ними, як у гамаку, натягнутому між двома деревами у нас на дачі. Я трохи змерзла, але йти не хотілося: розлучитися з островом було б так само боляче, як з'їсти торта. Немає нічого сумніше з'їденого святкового торта. Літній любитель солодкого напевно підтримав би мене...

У воді плавали прозорі фіолетові медузи розміром з тарілку, що давно вже не літає. Одну з них напевно звали Горгоною. Або навіть багатьох. Кажуть, у кожній – по двадцять чотири щупальця. Хто їх знає спробуй перелічити...

– Тут вода брудна, тому вони такі великі. Нечистоти скидають з каналізаційних труб із острова просто в море. Я читав проспект.

– А хіба тут хтось живе?

– На жаль. Там живуть нащадки розбійників і їх супутниць. Думаю, вони не сильно відрізняються від своїх предків. На цьому острові все побудували каторжники та дівчата

легкої поведінки. І дерева посадили теж вони – бачиш, які дикуваті? Ну, підемо до ресторану, ти замерзла. Нам пора святкувати твій ювілей.

– Ти казав, що не слід нагадувати дамі про вік.

– Твоя правда, вибач. Ходімо?
Ми сіли за столик біля вікна, яке виходило на море.

Острова більше не було, медуз також. Правда, сонце з місяцем ще залишалися, але білий налив зник...

Або зварився. Мені знову стало весело. На сріблясто-золотистих виделках був вензель – судячи з усього, королівський. Як мабуть приємно бути королем. Тобто королевою, звичайно. Колись, страшенно давно, я любила грати в королев і королів. Гра нескладна, але захоплююча. Я одночасно була трьома старовинними королевами – не старими, а старовинними, це не одне й те саме! – і двома королями. Трьома королями бути не хотілося, хорошого потрошку, двох їм буде достатньо. Я мало не розреготалася на підтвердження власної правоти.

– Замініть, будь ласка, виделки, вони у вас, як завжди, не дуже чисті. Сподіваюся, ви не хочете, щоб дама отруїлася, та ще у власний день народження. Не потрібно псувати свято, домовилися?

Вже не було ані сонця, ані місяця. Правда, офіціант разом з новими виделками приніс довгу лимонну свічку. Як тільки він запалив її й поставив квіти у вазу – таку ж довгу і тонку, як свічка, але перламутрову, – піаніст сів за рояль – ні, здається, це було фортепіано, обвів поглядом зал, щоб подивитися, для кого буде грати сьогодні, і загравав сюїту – мі-мінор, по-моєму. Шкода, що я колись кинула музичну школу. Могли б зіграти в чотири руки. Хоча піаністу довелося б зі мною нелегко – я або забігала б уперед, або пасла задніх. Потрібно буде гарненько потренуватися. Цікаво, куди все ж таки дінеться полум'я свічки, коли вона догорить? Зі свічкою зрозуміло – вона просто розтане, як нещасні яблучні дольки, а ось полум'я?

– Цікаво було б дізнатися, які оцінки йому ставили в музичній школі. Втім, не думаю, що він десь вчився. Ти б зіграла не гірше, я впевнений.

– Треба було б порепетирувати. Це

складна сюїта, вона в мене так і не вийшла...

Піаніст відкинувся на спинку стільця, люди зааплодували. Він посміхнувся мені – можна сказати, ми вже були з ним майже знайомі. Я помахала йому рукою. У піаніста в петлиці була така ж квітка, як у нашій вазі, тільки біла, а наші були жовті і червоні. Піаніст посміхнувся й підморгнув мені.

– По-перше, скільки можна чекати на десерт? А по-друге, якщо він тут не хоче неприємностей, запропонуйте своєму піаністові підморгнувати кому-небудь іншому. І посміхатися також.

І справді, навіщо він мені підморгує? Офіціант приніс торт зі свічками. Поставив переді мною, посміхнувся, як йому належить, і привітав з днем народження. Не дуже щиро, але привітав. Люди за сусідніми столиками не дуже охоче поплескали в долоні. Особливо активно плескала і сяяла від захоплення усіма своїми підробленими перлами стара шаршуквата бабуся у сукні столітньої давнини. І ще – довгоший лисуватий пенсіонер, який якийсь дивно на мене поглядав і посміхався.

Піаніст послав мені повітряний поцілунок і зіграв коротку вітальну мелодію. Потім знову послав повітряний поцілунок. Виглядали його поцілунок досить сальними, як і посмішки пенсіонера, але нічого не поробиш, час уже звикнути.

– Сонечко, з днем народження! Це найважливіше свято в моєму житті. Більше за все на світі я хотів би, щоб ти була щаслива.

Я подивилася у вікно. Моря не залишилося, не кажучи вже про медуз і про острів. Шматочків білого наливу і гамака теж. Взагалі нічого не залишилося...

Я була щаслива...
Треба було починати їсти святкового торта. Я втягнула в себе побільше повітря. Хіба їх усі можна задути з одного разу, коли їх так багато? Минулого разу було, як годиться, на одну менше, і все одно у мене з першого разу не вийшло.

Ніяк не збагну, як я задую все свічки через рік – тоді їх уже буде одинадцять...

Михайло Блекман

Монреаль, Канада

Сергій Квіт: «Ваша активна громадянська позиція дозволяє завжди бути в авангарді засновників й ініціаторів нових освітніх та наукових програм в Україні»

Довідка: Сергій Миронович Квіт - український літературознавець, журналіст, педагог і громадський діяч, президент НУ «Києво-Могилянська академія». Чинний міністр освіти і науки України з 27 лютого 2014. Народився в Ужгороді. 1982 року закінчив середню школу № 17 у Львові. У 1983–1985 рр. проходив службу в 29-й окремії спортивній роті Прикарпатського військового округу Збройних сил СРСР. Майстер спорту з фехтування. 2000 рік – Докторська дисертація з філології на тему: «Дмитро Донцов і „Літературно-Науковий Вістник“ („Вістник“) на тлі розвитку української літератури і журналістики 20-х – 30-х років. Ідеологічні, естетичні та організаційні принципи». 2001 р. – Доктор філософії (PhD, Український вільний університет, Мюнхен, Німеччина).

У рамках робочого візиту до Дніпропетровська Міністр освіти і науки України Сергій Квіт відвідав Національний гірничий університет.

Зустріч зі студентами та викладачами відбулася в Культурно-освітньому центрі університету. Міністр освіти і науки привітав найстаріший навчальний заклад Дніпропетровщини зі 115-річчям, зазначивши, що колектив гірничого впевнено реалізує свій потенціал, зберігає наукові й освітні традиції, високо несе звання дослідницького університету.

Незважаючи на відпустку Сергій Миронович виділив час для спілкування. Найперша мета його приїзду до нашого міста – це майбутні вибори до Верховної Ради. У списку кандидатів він числиться за № 11 блоку Петра Порошенка. Зокрема, відстоює цілісність України, сподівається на подальший розвиток країни, але у новому євроформаті.

У другій частині свого звернення до аудиторії Міністр освіти і науки торкнувся проблеми імплементації Ново-

го Закону України «Про вищу освіту», зазначивши, що він базується на платформі університетської автономії.

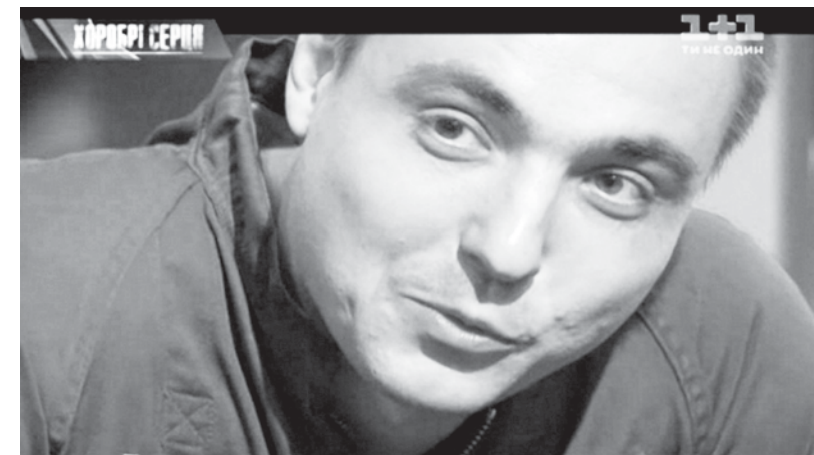
З цього приводу можна навести кілька основних висловлювань С.М. Квіта: «Реформа вищої освіти – це реформа університетів», «Університет – це вільний простір і взаємна вимогливість».

Далі спілкування з Міністром освіти і науки продовжилося у форматі «Запитання – відповідь». Студенти і викладачі були активними, а Сергій Квіт досить детально і вичерпно відповідав.

Надія Гринько, ІАЦ НГУ
фото Альони Леонівич та
Володимира Корінного
(відеостудія
«Юність» НГУ)

Наші «Хоробрі серця» у військово-патріотичному проекті команди телеканалу 1+1

Вихованцям НГУ, молодим талановитим науковцям Кирилу Недрі й Івану Начовному на деякий час довелося змінити свою професію. Вони відважно захищають в зоні АТО кожного з нас.

Кирило Недря (в зоні АТО його позивний - «Доцент») закінчив аспірантуру за фахом «Історія України» в НГУ, захистив кандидатську дисертацію під керівництвом професора кафедри історії та політичної теорії НГУ Віктора Пушкіна. Працює доцентом кафедри філософії та

Ось таку справжню народну творчість можна побачити на українських автівках. Воїстину народ скаже – як зав'яже.

політології Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Іван Начовний (в зоні АТО його позивний - «Гном») - випускник НГУ,

наразі працює асистентом кафедри безпеки інформації НГУ, викладач.

Сьогодні їх, разом з іншими героїчними чоловіками, які борються донецький аеропорт, називають «кіборгами» - за мужність, відвагу, незламний дух, надмірність у тяжких умовах боротьби за життя людей і територіальну цілісність України.

ІАЦ НГУ

УКРАЇНЬКА
НАРОДНА КАЗКА

Лебідь, щука і рак

Плавав лебідь на воді понад берегом, зігнувши шию, дивився у воду. Пливла мимо щука, зупинилась і питає:

- Скажи, будь ласкавий, де ти буваєш, коли річка замерзає?

- А навіщо тобі знати?

- Та я хотіла на зиму куди-небудь утекти, а то під льодом задихаюся без свіжого повітря.

- Я на зиму лечу звідси в теплий край та й живу там до весни.

- Візьми і мене з собою! - сказала щука.

- А чого ж, про мене - все одно, хочеш - так подамося разом, веселіш буде.

Почув їхню розмову рак і каже:

- Візьміть і мене!

- Ну так що ж, хочеш - вирушай і ти з нами; гуртом веселіше буде; діждемо осені, я вам скажу, коли летіти.

Лебідь, бач, думав, що як вони плавають у воді, то вміють і в повітрі літати.

Минуло літо, настала осінь, лебідь і каже:

- Ну, пора летіти у вирій, збирайтеся на завтра, після обіду рушимо в дорогу.

Щука сказала ракові. Рак подумав і каже:

- А як же ми, сестро, будем на сухопутті жити без їжі? Давай візьмемо з собою на дорогу харчі, щоб вам вистачило до теплого краю.

- А як же ми візьмемо? - спитала щука.

- Та давай складемо харчі на візок, упряжemo в нього і подамося. Запросимо і лебедя за компанію, він нам допоможе, втрюх потягнем за собою харчі.

Рак і щука добули воза, насукали з трави посторопки

і чекають лебедя. На другий день прилетів лебідь і каже:

- Ну, ви тут готові? А то я вже лечу!

- Готові, готові, тільки ти, будь ласка, допоможи наш віз везти; давай ми всі троє впряжemoся і подамося.

- Добре, чіпляйте посторопка мені за ногу.

Рак прив'язав лебедя за ногу. Свого посторопка взяв у клешні, а щука за третього учепилася зубами.

- Ну, разом! Рушай!

Рак шарпнув назад, хвостиком замелькав, щука стрілою розігналась у воду, на глибину, а лебідь, замахавши крилами, рвонувсь угору; обірвались усі посторопки, не дали возові ходу.

Хто з них був винен, а хто прав, цього ніхто не знав і судити їх ніхто не став. Тільки жаби добре насміялись і немало дивувалися, чого рак і щука не за своє діло брались.

На території України знайшли храм віком 6 тисяч років

На території Кіровоградської області були знайдені руїни величезного древнього храму із людиноподібними фігурками та залишками тварин, принесених у жертву.

Знахідку зробила група британських та українських археологів. Про це на щорічному конгресі Європейської асоціації археологів розповіли Наталія Бурдо і Михайло Відейко, пише Live Science.

За даними вчених, площа храму складала 60 на 20 метрів. Це була двоповерхова споруда, зроблена із дерева та глини, із внутрішнім двором та портиками по периметру.

Всередині споруди було виявлено вісім глиняних плит, на одній із яких знаходилося безліч обгорілих кісток ягнят, яких судячи з усього принесли в жертву.

Підлога і стіни всіх п'яти приміщень другого поверху були пофарбовані у червоний колір.

На першому поверсі дослідники виявили сім додаткових платформ і внутрішній двір, всипаний кістками тварин і фрагментами кераміки.

Храм був виявлений під час розкопок доісторичного поселення поблизу від села Небелівка Новоархангельського району. Останні дослідження об'єкта показали, що давнє поселення займало площу близько 238 гектарів. На 50 вулицях розміщувалися понад 1,2 тисячі будівель.

Вчені встановили, що знахідка хронологічно відноситься до трипільської культури мідного віку (5500-2750 роки до нашої ери). Вік храму складає близько 6 тисяч років.

Знайдений в Україні храм схожий на культові споруди Близького Сходу того ж періоду. Як зазначають археологи, шумерський храм Еріду, якому близько 6 тисяч років, також був поділений на окремі кімнати.

(3 газет)

Коли ж виникла українська мова?

Нині багато хто покликається на працю польського мовознавця, викладача Одеської гімназії в кінці минулого століття Михайла Красуського «Древность малороссийского языка», опубліковану в Одесі у 1880 р., а в наш час передруковану в часописі «Індо-Європа» і в перекладі українською мовою — в «Дніпрі» (1991 р., № 10), у якій автор заявляє про те, що «малоросійська мова не тільки старша від так званої старослов'янської, але й від санскриту, грецької, латинської та інших мов». Подібні твердження часто трапляються і в статтях та монографіях сучасних авторів.

Проте спроби відсунути період появи українців і української мови в далеке минуле — аж до нашої ери — породжує безліч питань: де саме жили стародавні українці і чому вони не залишили жодних археологічних комплексів своєї культури, наявних в усіх інших стародавніх народів?

Отже, історію українців та української мови поза часом і простором і поза історією слов'янства взагалі — це значить відриватися від наукового ґрунту й літати в хмарах мрій і фантазій.

Коли йдеться про виникнення української мови як мови нашої нації, у свідомості багатьох сучасних шукачів прадавніх коренів української мови у глибинах тисячоліть до н. е. вона часто асоціюється із сучасною літературною мовою, тобто тією, яка щодня звучить по радію й телебаченню, яку вивчають у школах, якою друкують книжки й газети і т. п. Проте національна мова — це не тільки спільна для всієї нації літературна мова, опрацьована майстрами художнього слова, але й мова народна, діалектна, відмінна в різних діалектних ареалах.

Щодо походження сучасної української мови ніяких проблем немає: загальновідомо, що її започаткував І. Котляревський, а основоположником став Т. Шевченко; вони почали писати свої твори народною мовою на основі українських середньонаддніпрянських говірок. До І. Котляревського і Т. Шевченка існувала створена українська писемна мова (XIII — XVIII ст.), що сформувалася на основі давньоруської літературних традицій і впливу живого народного мовлення, а давньоруська писемно-літературна мова виникла під безпосереднім впливом старослов'янської (церковнослов'янської) мови, запозиченої від болгар разом із прийняттям християнства.

Отже, цілком зрозуміло, що коли ми говоримо про древність української мови і шукаємо її коріння в глибині століть, йдеться не про її сучасний літературний варіант, а про народне мовлення, тобто про народні діалекти.

Історія народно-діалектного мовлення складалася зовсім по-іншому. Воно розвивалося за своїми внутрішніми законами і майже не залежало від державного чи релігійного життя суспільства. Саме в народному мовленні виникли ті специфічні фонетичні, граматичні, лексичні риси, які згодом стали характерними особливостями української мови.

Отже, дослідити походження української мови — це наперед з'ясувати послідовність, місце і час виникнення окремих українських діалектних рис, що поступово склали специфічну мовну систему середньонаддніпрянський варіант якої став основою сучасної української літературної мови.

Загальновідомо, що сучасна українська етнотериторія ділиться на три великі діалектні масиви-

наріччя: північне, південно-західне, південно-східне. На думку багатьох дослідників, воно виникло лише в XVI — XVII ст. на базі говірок переселенців з Полісся і особливо з Волині та Поділля, які почали з'являтися на Середній Наддніпрянщині з XIII — XIV ст. До того сучасні південно-східні українські землі були диким полем. Мова ж стародавніх полян і їхніх нащадків, а також пізніші київсько-перейславські говірки мали виразну північну (поліську) діалектну основу (щоправда, деякі дослідники вважають ці говірки не пов'язаними з північними, а самостійними, через що й усе південно-східне наріччя вважають не новоутворенням, а стародавнім, хоч для цього на наш погляд, не має достатніх підстав).

Таким чином, можна сказати ще конкретніше: щоб дослідити походження української мови, слід з'ясувати місце і час утворення північного та південно-західного українського наріччя.

Коли ж починається їхня історія?

Сучасна світова славистика має в своєму розпорядженні надійні й опробовані методи наукових досліджень далекого минулого, що дали позитивні й незаперечні результати. Зокрема, в жодного авторитетного слависта нашої планети не викликає сумнівів існування в минулому давнього спільнослов'янського (праслов'янського) періоду, під час якого праслов'янські племена мали більш-менш однорідну матеріальну та духовну культуру і користувалися близькоспорідними діалектами з багатьма спільними рисами, які дали підставу вченим ввести в науковий обіг поняття «праслов'янська мова». Усе це збігається зі свідченням про слов'ян стародавніх істориків і політичних діячів: Геродота (V ст. до н. е.), Птолемея (II ст. до н. е.), Плінія, Таціта (I ст. н. е.), готського історика Йордана (VI ст. н. е.) та ін., з археологічних досліджень наших і зарубіжних спеціалістів.

Отже, слід завжди пам'ятати, що українська мова — це одна із багатьох слов'янських мов, а українці — частина слов'янського світу. Слов'яни ж разом із багатьма іншими народами — індоєвропейці.

Продовження на 34 стор.

Коли ж виникла українська мова?

Початок на 33 стор.

Історичними, археологічними, лінгвістичними матеріалами доведено, що спільнослов'янський період тривав приблизно до середини I тис. н. е. Після розпаду праспільнослов'янської етномовної спільності у VI – VII ст. почалося формування східнослов'янських племен та їх союзів, подальша консолідація яких на різних теренах Східної Європи призвела до формування українського, російського, білоруського народів. З цього часу намітилися і тенденції формування окремих східнослов'янських мов. За припущенням учених, східнослов'янські племена, поряд із етнічними розходженнями, відрізнялися також і своїми діалектами. Разом із тим, ціла низка фонетичних, граматичних, лексичних особливостей була спільною для всіх діалектів. Саме такі мовні риси й створювали особливий східнослов'янський діалектний тип. Але вже в цей час протоукраїнська мовна територія була неоднорідна і виразно ділилася на два етнографічно і, вірогідно, діалектно відмінні масиви: північний і південний.

Північний масив, який охоплював Середню Наддніпрянщину, Полісся, Волинь, Наддністріянщину й Прикарпаття (від Прип'яті до витоків Стиру, Горині, Случі, Тетерева й Ірпіня), був частиною значно ширшого ареалу археологічної культури празько-корчацького типу (V – VII ст.). Цей ареал у загальних рисах відповідає території розселення склавів, про яких розповідає Йордан (VI ст.). Нашадки празько-корчацької культури вплилися безпосередньо в культуру Київської Русі. Північний діалектний масив став у майбутньому основою північного наріччя української мови.

Південний протоукраїнський етномовний масив сформувався на початку VI ст у лісостепах Середньої Наддніпрянщини, включаючи й середні течії Сули, Псла, Ворскли, а також у Надпоріжжі, по Дніпру між Тясмином і Россою та в Прутсько-Дніпровському межиріччі. Цей тип у фхеології дістав назву «Культура пенківського типу», яка проіснувала до другої половини VII ст. н.е. Ареал пенківської культури чітко збігається з територією антів, про яких повідомляють Йордан та Прокопій Кесарійський. У південному діалектному ареалі, на основі якого згодом сформувалося південно-західне наріччя, виникла більшість фонетичних рис, характерних лише для української мови. Отже, відомі нам з літопису східнослов'янські угруповання (на території нашої України у північній частині — це дуліби, бужани, волиняни, деревляни, поляни, сіверяни, у південній етномовній зоні — частина полян, уличи, тиверці, білі хорвати) на передодні об'єднання їх у межах Київської Русі являли собою територіальні, політичні союзи державного типу.

Повного й остаточного злиття колишніх союзів у так звану давньоруську народність не сталося, спільної давньоруської народнорозмовної мови ніколи не було.

Термін «давньоруська мова» має право на існування, але вживати його правомірно лише щодо писемно-

літературної мови, яка, поряд із церковнослов'янською, обслуговувала всі сфери державного життя і була спарвді спільною (хоч і з певними регіональними мовними особливостями) для всієї території Київської Русі.

Не всі дослідники з цим погоджуються. Традиційне твердження про Київську Русь як колицу трьох східнослов'янських народів не має під собою реального наукового ґрунту, — його слід відкинути як ідеологічну вигадку.

У пам'ятках другої половини XI ст. вже засвідчено чимало українських діалектних особливостей (зокрема, перехід вибухового g у фрикативний h, злиття голосного y, і у специфічний український звук и, зближення ненаголошених е—и у вимові типу сеило, веисна, веиликий, перехід «ятя» в і тощо).

Виразні місцеві протоукраїнські особливості формува-лися у галузі граматики, ситаксису, лексики.

Як відомо, унаслідок занепаду зредукованих ъ та њ виникло чимало фонетичних перетворень, спільних для всіх східнослов'янських діалектів, але значна кількість цих змін у різних діалектних ареалах дала різні результати, що стали новими розрізнявальними особливостями окремих східнослов'янських мов, зокрема, стали притаманними лише українській мові: перехід о, е в і у нових закритих складах (віл, кінь, піч), розвиток приставних голосних о, і (овруч, олжа, іржа, імла), поява сполучень -ри-, -ли- у позиції між приголосними (глитати, дрижати), поява форм типу відкритий, рий, злий, шия, умийся, зміна приголосних л>ў (вовна, вовк, товстий), пом'якшення приголосних з, ц, с у суфіксах -зький, -цький, -ський (польський, галицький), асиміляція j м'якими приголосними і як наслідок, — їх подовження (життя, зілля, збіжжя, суддя, ніччю)тощо.

Отже, заключним етапом процесу формування української мови як самостійної мовної системи був занепад зредукованих ъ та њ.

Цей процес у південно-західних протоукраїнських говорах завершився в першій половині XI ст. У протоукраїнських північних говорах — протягом першої половини XII ст., а в проторосійських говорах — лише в кінці XIII ст.

Формування української мови, як і інших східнослов'янських, почалося від праслов'янського періоду і розтягнулося на декілька століть. проте процес становлення східнослов'янських мов не був синхронним. Найраніше він розпочався з української мови через те, що майже вся територія нинішньої України була частиною прабатьківщини слов'ян, а інші східнослов'янські регіони в той час ще були заселені неслов'янськими племенами — балтами та фінно-уграми.

Отже, рубіж XI–XII ст. можна умовно визнати початком самостійної історії української мови як мови українського народу.

Григорій Півторак.

Коли ж виникла українська мова / Історія української мови (Хрестоматія). — К.: Либідь, 1996. — С. 270-279.

«МИ НЕ ЛУКАВИЛИ З ТОБОЮ»

Петро Мовчан, який переміг у війні

Олександр Зінченко
Історик, журналіст (Київ)

У ці дні я хотів би нагадати історію однієї людини. Його звали Петро Мовчан. Він загинув 71 рік тому, восени 1943 року під час Битви за Дніпро. Тоді йому минув 31.

У 1939 році він був мобілізований і відправлений у Фінляндію — воювати на геть непотрібній для українців війні, за непотрібну Україні землю. Тоді йому пощастило повернутися з війни, але у 1941 Петро Мовчан знову був мобілізований. Петро потрапив у німецький полон, але йому іще раз пощастило: його відпустили, він повернувся у рідне село.

У 1943 році з села Строкова гітлерівців вигнали. Вже за кілька днів майже всі чоловіки цього села знову були мобілізовані. Їх навіть не перевдягнули у військову форму. Вони так і йшли на війну — у власних піджаках і свитках. Їх так і називали: чорнопіджачники, чорносвітки, чорна піхота.

ПЕТРО МОВЧАН

Чорна піхота, чорносвітки, чорнорубашечники — ці слова не увійшли до радянських підручників історії. Але про них пам'ятали у селах на Букринському плацдармі і... на протилежному, лівому березі Дніпра — у селах, звідки їх «мобілізували»...

До українців, що пережили окупацію, часто було ставлення як до зрадників. Хоча, наприклад, єдина провина 16-18 річних хлопців була тільки в тому, що у 1941 році їм було по 14-15. І ось тепер так звані польові військкомати часом навіть не ставили їх на облік, а тому не видавали обмундирування і зброю...

Жуков, вочевидь, ставився до них як до гарматного м'яса. Завдання чорної піхоти часом було досить просте — викликакти вогонь ворога на себе, допоки регулярна армія пристріляється по виявленім у такий спосіб вогневим позиціям супротивника. Це була одноразова піхота.

На південь від столиці є невелике село Балико-Щучинка, колишнє давньоруське місто Чучин... Саме там у 1943 році радянське військо командування намагалось створити Букринський плацдарм. Так от у саме у Балико-Щучинці я познайомився із страшою жінкою, яка розповідала, як восени 1943 року вона побачила визволителів... Але не солдатів — дорогою уздовж потічка йшли хлопці і чоловіки у звичайному селянському одязі, у вишиванках і практично без зброї...

За кілька годин німці їх покосили просто поруч, на пагорбі над потоком і вода у тому потоці стала червона... Історія смерті Петра Мовчана була дуже подібною.

Кілька років тому я став свідком того, як усе село вийшло проводити свого односельця у останню путь. Це було неймовірно зворушливе... Петро Мовчан загинув восени 1943 року, і тільки через 65 років його нарешті поховали.

Були живі жінки, які колись ходили з Петром Мовчаном до школи і тепер вони оплакували його так, ніби він загинув тільки-но: загинув вчора, або й сьогодні... А поруч стояли два його сини — старший, Олексій, і молодший — Микола...

Олексій згадував потім, що коли батько йшов на війну — у останню мить він учепився батьку за ногу і не хотів його пускати... То була дитяча істерика — він верещав: «Батько, не йди! Батько, візьми мене з собою! Я тобі помагати буду!»

Батько пішов... Того дня з села Строкова пішло на війну кілька десятків чоловіків — власне... майже все чоловіче населення цього села на Переяславщині... З них повернулося двоє, чи троє... Один з них бачив, як загинув Петро Мовчан...

Восени 1943 року він був одним із небагатьох чорнопіхотинців, хто мав не тільки військовий досвід, а й зброю в руках. Він прикривав відступ побратимів, коли розпочалася танкова атака супротивника. Свідки того бою згадують, що зброя Петра Мовчана замовкла тільки тоді, коли німецький танк наїхав на його окоп. Танк наїхав на Петра, обернувся на місці, закопуючи його у чорнозем, і поїхав далі...

Коли пошуковці у 2008 році знайшли його рештки, серед зітлілих залишків його піджаку вони знайшли якийсь папірець... То виявилася повістка до суду... Там було вказано прізвище — Мовчан і село — Строкова... І так той папірець повернув батька синам.

Петру Мовчану поталанило — він загинув із зброєю в руках. Більшість чорносвітків ішли на ворога з голими руками: зброю вони мали «здобути у бою» — так казали комісари. Ворог косив їх сотнями і тисячами. На підступах до Дніпра і у дніпровській воді.

Вже наприкінці осені біля Канева почали утворюватися плотини із загиблих у битві за Київ — такі спогади досі переповідають у навколишніх селах.

У тій війні загинуло від 8 до 10 мільйонів українців та вихідців з українських земель: росіян, євреїв, поляків, грузинів. Від 8 — до 10 мільйонів: у коротку рисочку вмістилося два мільйони людських життів.

Втрати України у тій війні — це більше, ніж сукупні втрати у живій силі Великої Британії, Канади, Польщі, Сполучених Штатів та Франції.

Ми ніколи вже не дізнаємося точної кількості, скільки загинуло насправді: чи 8, чи 10 мільйонів. Не дізнаємося саме тому, що СРСР ніколи не рахувався із людським життям, і не особливо переймався обрахунком загиблих.

Чорна піхота — це тільки один із символів, якою ціною відбулося вигнання нацистів з території України.

Це не було звільнення: Україна не стала вільною наприкінці осені 1944 року.

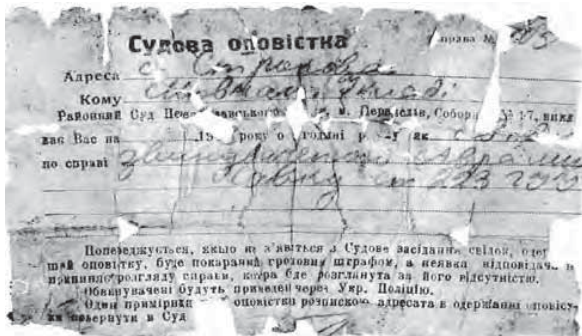
Просто панування одного людожера замінювалося нашої землі пануванням іншого. Ані Гітлер, ані Сталін — не були визволителями України.

Тільки-но нацистів вигнали з українських земель, тут розпочалися нові комуністичні репресії.

Навесні 1944 року відбулася депортація кримськотатарського народу. Це майже 200 тисяч людських душ, завантажених у тісні товарні вагони.

Продовження на 36 стор.

Петро Мовчан, який переміг у війні

Початок на 35 стор.

Відразу розпочалася боротьба комуністичної влади із українським визвольним рухом. Для комуністичного режиму боротьба за Незалежність України була злочином. За участь або зв'язок до повстанського руху було репресовано півмільйона осіб. Багато хто з учасників цього руху отримав по 25 років таборів.

І це не все: значна частина тих, хто повертався після завершення війни з німецьких таборів військовополонених або з примусових робіт відразу потрапляла до таборів радянських, до ГУЛАГу.

Тоді це не було звільнення. Не може бути вільною країна, у якій так багато місця огорожено колочим дротом!

Справжене звільнення України починається тільки зараз, бо тільки зараз ми починаємо розрахунок із комуністичним тоталітарним минулим.

СРСР брехав, коли говорив про звільнення України і подвиг радянського народу. Подвиги були, але це були подвиги тих героїв, кого комуністичний режим кидав беззбройними під гітлерівські танки.

Пам'ять про ці подвиги були незручними для комуністичного режиму. І тому в СРСР говорили про подвиг радянського народу, а не конкретних українців, росіян, грузинів. Бо справжні людські долі показували, наскільки мало значить для радянської влади життя однієї людини. І саме тому втрати України у тій війні – це більше, ніж сукупні втрати у живій силі Великої Британії, Канади, Польщі, Сполучених Штатів та Франції.

Саме тому сьогодні ми не можемо говорити про свято визволення – це не було визволенням України, це було вигнання гітлерівців з наших земель. Це взагалі ніяке не свято – тільки день пам'яті про тих, хто зі зброєю в руках боровся за свою землю.

Це день пам'яті про таких, як Петро Мовчан із села Строкова, що під Києвом.

Подвиг цього героя залишався забутим радянською державою. Про нього пам'ятали ті, хто дивом врятувався у тому бою, односельці та його сини – Микола та Олексій. І все. Жодних орденів, салютів, могильного каменю...

Минуло багато років. Радянський союз перестав існувати. А чорноліхотинець Петро Мовчан так і залишався непохованим увесь цей час!

Рештки героя випадково знайшли на Букринському плацдармі лише кілька років тому. І тому Петро Мовчан був похований під українським прапором, у Незалежній Україні, за свободу якої він боровся.

Сьогодні ми згадуємо таких як він.

«КАЛЕНДАР УКРАЇНЦЯ»

ЖОВТЕНЬ

10 – Перемога Петра Сагайдачного над турками під Хотиним (1621 р.).

14 – За наказом ОУН оформлено перший відділ Української Повстанської Армії під командуванням Сергія Качинського – «Остапа». Свято УПА. (1942 р.).

15 – Загинув Провідник ОУН Степан Бандера (1959 р.).

21 – Микола Лемик вбив дипломата СРСР і весь світ дізнався про Голодомор в Україні (1933 р.).

28 – Українська мова набула статусу офіційної в УРСР (1989 р.).

29 – Помер Григорій Сковорода (1794 р.).

«ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ»

ЛЕЙТМОТИВ ЩАСТЯ

Мені страшно признатися: я щаслива.
Минають роки, а ти мені люб.
Шаліє любові тропічна злива —
Землі і неба шалений шлюб.
Вколисана в ніч, тобою омила,
хитає мене серед білого дня.
Ковшами самотності сплачене мито
за всі незнання і за всі навмання.
Нещастя моїх золоті обжинки.
Душа моя, аж тепер сп'янісь.
Ох, я не Фауст. Я тільки жінка.
Я не скажу: «Хвилино, спинись!»
Хвилино, будь!
Лише не хвилиною,
а цілим життям — хвиллюю і тривож!
Аж поки мене понесуть із калиною
туди... ну, звідки... Тоді вже що ж...

Ліна Костенко

Кращі страви української кухні

СМАЧНА ГАРБУЗОВА КАША

ПРИМІТКА:
Дуже зручно використовувати пшоняну крупу в спеціальних пакетиках для готування.

Інгредієнти:

- 800 г нарізаної м'якоти гарбуза
- 100 г пшоняної крупи
- 1/2 літри молока
- жменя родзинок
- щіпка ванілі
- 1/2 ч. ложки кориці
- цукор

Вже осінь – час їсти смачні гарбузики! До вашої уваги рецепт традиційної гарбузової каші

Спосіб приготування:

Пшоняну крупу ретельно промийте водою, залийте великою кількістю води, доведіть до кипіння. Потім воду злийте, залийте крупу свіжою водою приблизно на два пальці вище, і варіть на невеликому вогні до готовності. Гарбуз залийте водою і зваріть до м'якості. Воду злийте, гарбуз розімніть м'ялкою в пюре. З'єднайте гарбуз і пшоняну кашу. Залейте кашу молоком, додайте вимиті родзинки, ваніль, корицю і цукор і варіть хвилину п'ять на повільному вогні.

КАША З ГАРБУЗА

7 КОРИСНИХ ПОРАД ВІД ДОСВІДЧЕНИХ КУЛІНАРІВ

Підготовка гарбуза перед приготуванням

Перед приготуванням у гарбуза відрізають дно і верхівку. Після цього гострим ножем його розрізають навпіл, ложкою виймають волокна і насіння, очищують від шкірки і нарізають. Якщо шкірка зрізається важко, її відділяють після варіння.

- Заправляти гарбузову кашу прийнято вершковим маслом, цукром і молоком. Можна значно поліпшити смак каші медом, горіхами, чорносливом, родзинками, курагою і будь-якими іншими сухофруктами.

- Для смаження гарбуз потрібно обвалити в сухарях або борошні. Для того щоб скибочки менше розповзалися, їх солять і дають дві години полежати на паперовому рушнику.

- Гарбуз запікають без додавання рідини. Маленькі плоди можна запекти цілими, зрізавши верхівку і поставивши перед переміщенням в духовку на зріз.

- Якщо варений або печений гарбуз підсох, його шматки деякий час тримають над паром.

- Для більш повного засвоєння каротиноїдів, у страви з гарбуза бажано додавати жири: масло, вершки, жирне молоко.

РЕКЛАМА

ШВИДКО

ЗРУЧНО

ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з іншими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

● ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
 В Україну: 30-40 днів
 В Москву: 30-40 днів
 В Ст. Петербург: 35-45 днів
 Решта регіонів на www.meest.us

● ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
 В Україну: 3-5 робочих днів
 В Москву: 5-7 робочих днів

● ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
● ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
● УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
● ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginestudio.com

Агрокорпорація СТЕПОВА – одна з найбільших і провідних корпорацій, яка займається повним циклом виробництва насіння. Місія корпорації полягає у наданні покупцю насіння кращої якості, яке відповідає найвищим європейським стандартам.

На сьогоднішній день «Степова» налічує понад 13 000 га землі, розташованої в східній частині України.

Компанія має сучасний логістичний центр, що забезпечує швидкість і зручність у своєчасному отриманні готового рішення з відвантаження насіннєвого матеріалу для наших клієнтів.

Україна, м. Дніпропетровськ,
вул. Калинова, 3

телефон: +38 (0562) 399-101

факс: +38 (056) 370-47-31

телефон: +38 (095) 794-79-38

E-mail: td.stepova@gmail.com

**Дніпропетровське обласне управління
лісового та мисливського господарства**

*Зелене майбутнє
Дніпропетровщини
в надійних руках!*

Наша адреса: м. Дніпропетровськ
вул. Набережна Перемоги, 38
Тел: (056) 726 - 21 - 75
Факс: 726 - 71 - 75
dnoulg_ohorona@dp.ukrtel.net

